

Suvorovin kanavien arkeologinen inventointi vuonna 2004
V.-P. Suhonen

Museovirasto/RHO

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kunta:	Puumala, Ruokolahti, Sulkava, Taipalsaari.
Muinaisjäännöstyyppi:	Kulkuväylät
Tyypin tarkenne:	Kanavat
Ajoitus:	1790-luku→nykyaika
Peruskartta:	3143 10, 4121 02, 4121 03, 4122 01
Koordinaatit:	Kutvele (alueen keskipiste ikoo 3 572 300, pkoo 6 802 800); Käyhkää (alueen keskipiste = ikoo 3 581 200, pkoo 6 850); Kukonharju (alueen keskipiste: ikoo 3 581 400, 6 821 400); Telataipale (alueen keskipiste: ikoo 3 585 100, pkoo 6 839 600).
Tutkimuksen laatu:	Suvorovin kanavien ympäristön arkeologinen inventointi ja kartoitus
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, rakennushistorian osasto (MV/RHO)
Tutkimustenjohtaja:	V.-P. Suhonen
Tutkimushistoria:	Hering, Frank 2003: Vanhojen kanavaympäristöjen inventointi Kaakkois-Suomessa. Helsingin yliopisto, kasvis-ai-tilaama
	kuiskoulutuskeskus, Kotkan yksikkö. Museoviraston kasvillisuusselvitys.
	Laitinen, Matias 2003: Ruokolahti, Käyhkään kanava ja hylkerto-
	mus.
	Laitinen, Matias 2003: Sulkava, Telataipaleen kanava. Muinaisjäännöksen vedenalaisten osien tarkastuskertomus. Heinä-elokuu 2004
Kenttätöaika:	
Rahoittaja:	Kaakkois-Suomen ja Etelä-Savon TE-keskukset
Diapositiivit:	MV/RHO 125531: 1-64
Mustavalkonegatiivit:	MV/RHO 125532: 1-148
Alkuperäinen raportti:	Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto (MV/RHO:A)
Kopiot (4 kpl):	Savolinnan maakuntamuseo, Etelä-Karjalan museo, Kaakkois-Suomen TE-keskus, Etelä-Savon TE-keskus

Tiivistelmä

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti 5.7.–13.8.2004 Suvorovin kanavien eli Taipalsaaren Kutveleen, Ruokolahden Käyhkään, Puumalan Kukonharjun ja Sulkavan Telataipaleen arkeologisen inventoinnin. Tarkoituksena oli paikantaa kanavien luona olevat historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset. Samalla suoritettiin pienimuotoisia koekaivauksia.

Suvorovin kanaviin liittyvistä kiinteistä muinaisjäännöksistä on kesän 2004 inventoinnin jälkeen hyvä yleiskuva. Tiheän kasvillisuuden ja maastoon jätetyn raivausjätteen aiheuttamien havaintovaikeuksien vuoksi osa vanhoista rakenteista jäi todennäköisesti löytymättä. Samasta syystä johtuen joidenkin kartoitettujen rakenteiden mitat eivät täysin vastaa todellisuutta. Lisäksi on syytä muistaa se, ettei kaikista Suvorovin aikaisista rakenteista ole välttämättä jäljellä maanpäällisiä jäännöksiä.

Taipalsaaren Kutveleen alkuperäiset rakenteet ovat tuhoutuneet kanavan laajennusten yhteydessä. Kanavan ympäristössä 1700- ja 1800-lukujen vaihteen tienoilla olleista rakennuksista mahdollisesti säilyneiden jäännösten luonteen selvittämiseksi tarvittaisiin sekä arkistotutkimuksia että koekaivauksia.

Ruokolahden Käyhkään kanavan molemmilla rannoilla on jäljellä 1700-luvun lopun rakennusten jäännöksiä. Kanavan kaakkoispuolelle kaivetuista koekuopista tehtiin havaintoja uunista ja lattiarakenteista.

Puumalan Kukonharjun kanavan rannoilla on runsaasti jäännöksiä 1800-luvun alun venäläiselle kartalle merkityistä rakennuksista. Kanavan itärannalle tehdyistä koekuopista paljastui mm. kivijalan ja lattian osia. Löytönä saatiin venäläinen raha 1800-luvun alusta.

Sulkavan Telataipaleen kanavan ympäristössä 1700- ja 1800-lukujen vaihteen tienoilla olleet rakennukset näyttävät pääosin tuhoutuneen 1900-luvun kuluessa rakennettaessa Salpalinjaa, omakotitaloja, kesämökkejä ja lomakylää.

Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Tiivistelmä	3
1. Johdanto	5
2. Historiallinen tausta	5
3. Päämäärät	6
4. Menetelmät	6
5. Kohdeluettelot	7
5.1. Taipalsaari Kutvele	7
5.2. Ruokolahden Käyhkään kanava	11
5.3. Puumalan Kukonharjun kanava	17
5.4. Sulkavan Telataipaleen kanava	28
6. Lopuksi	30
Lähteet ja kirjallisuus	31
Liitteet	
Liite 1: Peruskarttaotteet	
Liite 2: Yleiskartat	
Liite 3: Kaivauskartat	
Liite 4: Löytöluettelo	
Liite 5: Diakuvaluettelo	
Liite 6: Mustavalkokuvaletelo	

1. Johdanto

Museoviraston rakennushistorian osasto suoritti 5.7.–13.8.2004 Suvorovin kanavien Taipalsaaren Kutveleen, Ruokolahden Käyhkään, Puumalan Kukonharjun ja Sulkavan Telataipaleen arkeologisen inventoinnin. Tarkoituksena oli paikantaa kanavien luona olevat historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset. Tutkimuksia johti V.-P. Suhonen. Apulaistutkijana toimi Donald Lillqvist. Kenttätyöt liittyivät vuonna 2002 aloitettuun Kaakkois-Suomen ja Etelä-Savon TE-keskusten rahoittamaan Suvorovin kanavien restaurointihankkeeseen.

2. Historiallinen tausta¹

Venäläisillä ei ollut vuonna 1743 solmitun Turun rauhan jälkeen käytettävissään Lappeenrannan ja Savonlinnan välistä vesiyhteyttä, sillä Puumalansalmi oli edelleen ruotsalaisten valvonnassa. Saimaan strategisen merkityksen paljastuttua vuosien 1788–1790 sodan aikana tehtiin pian Värälän rauhan tultua voimaan päätös vesitien avaamisesta eteläiseltä Saimaalta Savonlinnaan. Taipalsaaren Kutveleen, Ruokolahden Käyhkään, Puumalan Kukonharjun ja Sulkavan Telataipaleen avokanavat kaivettiin vuosina 1792–1798². Kyseessä olivat ensimmäiset loppuunsaatetut suuret kanavatyöt Suomessa. Vaikka kanavien rakennusvaiheiden yksityiskohtia ei tunneta, tiedetään, että Kutvele ja Kukonharju valmistuivat vuonna 1796 ja Käyhkää ja Telataipale vuonna 1798.

Kanavien rakentamisesta ja hoidosta töiden aikana vastasivat sotilasviranomaiset. Rakennustyöt aloitettiin sotamarsalkka Aleksandr Suvorovin johdolla ja hovineuvos Johan (Ivan) Lauben valvonnassa. Työt siirtyivät myöhemmin kenraalien Saltikov ja Subow vastuulle. Työvoimana käytettyjen sotilaiden työnjohtajana toimi insinööriluutnantti Jegor Baburin.

Kun kanavat valmistuivat, niiden ylläpito siirtyi Venäjän vesikulkulaitokselle, joka sijoitti tarkkailijansa yhdessä 11 sotilaan komennuskunnan kanssa Kukonharjuun. Sotilaat korvattiin vuonna 1803 vesikulkulaitoksen omilla miehillä. Vuosina 1803–1804 suoritettussa perusteellisessa kuntotutkimuksessa havaittiin kanavien olevan pikaisen korjauksen tarpeessa. Kunnos-

¹ Pääasiallisena lähteenä Stuckenberg 1841, s. 263–268. Ks. myös raportin lopun kirjallisuusluettelo.

² Tutkimuskirjallisuudessa yleisesti esiintyvä käsitys, että kanavat olisi kaivettu Salpausselän Saimaaseen pistävien harjujen läpi, on osin virheellinen. Kansallisarkistossa säilytettävään vuodelta 1781 peräisin olevaan karttaan on merkitty Käyhkään kanavan paikalle Käyhkäänsalmi. Telataipaleen kohdalle on puolestaan merkitty salmi vuodelta 1785 peräisin olevalle kartalle.

6

tuksiin myönnettiin 7000 ruplaa vuosittain vuodesta 1803 ja 2000 ruplaa vuosittain vuodesta 1809 lähtien. Kanavia syvennettiin ja sortuneita seiniä korjattiin vuonna 1811.

Suvorovin kanavilla ei ollut Suomen Venäjään liittämisen jälkeen sotilaallista merkitystä, ja ne siirtyivät vuonna 1816 Suomen koskenperkausjohtokunnan vastuulle. Kanavat välittivät edelleen Savonlinnan ja Lappeenrannan välistä liikennettä. Maaseudun väestö vei kaupunkeihin maataloustuotteita ja toi paluulastina ylellisyystarvikkeita, nautintoaineita, tehdastuotteita ja siirtomaatavaroita.

3. Päämäärät

Suvorovin kanavien kesän 2004 arkeologisella inventoinnilla oli kaksi päätavoitetta:

1. Kanavien luona olevien kiinteiden muinaisjäännösten paikannus ja kartoitus.
2. Valittujen muinaisjäännösten koekuopitus rakenteiden ajoituksen ja kunnan selvittämiseksi.

4. Menetelmät

Inventoinnin valmisteluvaiheessa tutustuttiin tutkimuskirjallisuuden lisäksi Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa oleviin Venäläisen Insinöörikomennuskunnan (=VIK) 1700- ja 1800-lukujen vaihteen tienoilla piirtämiin kanavakarttoihin. Kartoille on merkitty kanavien yhteydessä olleet rakennukset, tiet, sillat, laiturit jne. Jälkityövaiheen aikana tarkastettiin vertailukohtaksi Kansallisarkistossa olevat 1800-luvun puoliväliin ja 1940-luvulle ajoittuvat pitäjänkartat sekä kanavien rakentamista edeltävä kartta-aineisto.

Maastoinventointi suoritettiin perinteiseen tapaan kävelemällä järjestelmällisesti kanava-alueiden lävitse. Erityisen tarkasti keskityttiin vanhoille kartoille merkittyihin rakenteisiin. Kaikki mahdolliset kiinteät muinaisjäännökset kartoitettiin takymetrillä. Kohteet valokuvattiin mustavalko- ja diafilmille. Lisäksi jokaisesta kohteesta kirjoitettiin kuvaus.

Inventoinnin käytännön toteutuksen suurimmaksi ongelmaksi muodostui kasvillisuuden peittävyys. Lisäksi erityisesti Kukonharjun kanavalla vaikeuksia tuotti myös raivausjäte. Havaintovaikeuksien vuoksi kartoitus on joltain osin puutteellinen. Kaikkia rakenteita ei todennäköisesti löydetty. Toisaalta osa havaituista kohteista on epävarmoja.

Kartoituksen ohella tehtiin myös jonkin verran koekaivauksia. Koekuopilla pyrittiin saamaan tietoa mm. rakenteista, ajoituksista ja kulttuurikerrosten paksuuksista. Maat poistettiin mahdollisuuksien mukaan luonnollisina kerroksina. Löydöt otettiin talteen kerroksittain. Kaivaus-

välineinä käytettiin lapioita ja lastoja. Havainnot dokumentoitiin piirtämällä taso- ja profiilikarttoja sekä valokuvaamalla dia- ja mustavalkofilmille.

5. Kohdeluettelot

5.1. Taipalsaari Kutvele

Kunta:	Taipalsaari
Muinaisjäännytyystyyppi:	Kulkuväylät
Tyypin tarkenne:	Kanavat
Rauhoitusluokka:	I
Ajoitus:	1792-1796→nykyaika
Peruskartta:	3143 10
Koordinaatit:	Alueen keskipiste = ikoo 3 572 300, pkoo 6 802 800
Tutkimuksen laatu:	Inventointi/kartoitus
Kenttätyöaika:	7-8.7, 29.7. & 4.8.2004
Diapositiivit:	125531: 1-11
Mustavalkonegatiivit:	125532: 1-17, 114–122

Kutveleen kanava sijaitsee Ruokolahden ja Taipalsaaren kuntien rajalla toiseen Salpausselkään kuuluvalla Kylänniemen harjualueella. Kutveleen ympäristö on muuttunut täysin 1700-luvun lopun jälkeen. Kanavan luona vuonna 1804 olleet rakennukset ovat poistuneet käytöstä 1800-luvun puoliväliin mennessä.³ Osa rakennusten jäännöksistä on tuhoutunut myöhemmin kanavan uudistusten yhteydessä. Kanavaa syvennettiin ensimmäisen kerran jo vuosina 1892–1897. Kohtalokasta alkuperäisille kanavarakenteille oli kuitenkin Enso-Gutzeitin aloitteesta vuonna 1978 nippu-uittoa varten tehty kanavan levennys.

³ VIK 95–96, 98, v. 1804; Pitäjänkartat: Ruokolahti 3143 10, v. 1852; Taipalsaari 3143 10, v. 1848.

Kohteet**A) Itäranta**

Kohde K1/valli 1: Niemen kärjen eteläsivulla on rannasta nousevalla rinteellä tienpenger. Rinteen yläreunalla oleva noin 34 metriä pitkä, pari metriä leveä ja puoli metriä korkea valli on luultavasti syntynyt tienneon yhteydessä. Toisaalta maanomistaja kertoi, että valli on Salpalinjaan kuuluva varustus, jonka vierellä olevat kaksi noin 4 x 4 metriä laajaa ja puoli metriä syvää painannetta ovat tykkien tuliasemia. Asiaa ei ole toistaiseksi saatu varmistettua.

Kohde K2/valli 2: Niemen lounaiskulmassa on noin 30 metriä pitkä, kaksi metriä leveä ja alle puoli metriä korkea valli. Lännessä niemen päässä on vallin vierellä noin 2 x 2 metriä laaja matala painanne. Lisäksi vallin itäpuolella on noin 4 x 4 metriä laaja matala painanne.

Kohde K3/rakennus 1: Niemen pohjoispuolella on hiekkarannan ja mökkitien välisessä metsikössä noin 6 x 6 metriä laaja rakennuksen pohja. Rakennuksen seinien paikat erottuvat maavallina. Vallin korkeus on noin 0,5 metriä ja leveys 1-2 metriä. Valli puuttuu lännessä rannan puolelta. Vallin maat ovat peräisin sen edustaa kiertävästä ojasta. Rakennuksen keskelle tehtiin 0,5 x 0,5 metriä laaja koekuoppa.

Koekuoppa: Turpeen ja pintamaan alla oli palanut kivi ja tiilimurskansekaista harmaata hiekkaa. Kiven alla oli ohut kerros savea. Syvemmälle kaivettaessa esiin tuli ensin mustaa nokista hiekkaa sitten puhdasta hiekkaa. Koekuopasta ei saatu esinelöytöjä.

MV/RHO dia 125531: 1

Kuva 1: Kohde K3/rakennus 1.

V.-P. Suhonen

MV/RHO dia 125531: 3

Kuva 2: Kohde K3/rakennus 1. Koekuopan pohjan puhdas hiekka.

V.-P. Suhonen

Kohde K4/kuoppa-alue: Kuusi- ja mäntymetsikössä on noin 40 x 40 metriä laajalla alueella useita erikokoisia ja -muotoisia kuoppia. Kuoppien pohjakaavat vaihtelevat pyöreästä suorakulmaiseen ja soikeaan. Joitakin kuoppia kiertää matala valli. Kuoppien luonne ei selvinnyt inventoinnin aikana. Kyseessä voivat olla pelkät hiekkakuopat. Asian varmistaminen vaatisi tarkempia tutkimuksia.

Kohde K5/rakennus 2: Kuoppa-alueen koillispuolella olevan mökkitien vierellä lännessä on harvassa mäntymetsässä noin 10 x 8 metriä laaja rakennuksen pohja. Kyseessä on samanlainen maavallirakenne kuin kohde K3. Maavalli kiertää rakennusta ainakin kolmelta sivulta; eteläpuolen valli on epäselvä. Vallin leveys on noin 1-2 metriä ja korkeus noin 0,5 metriä. Vallin maat ovat ilmeisesti peräisin rakennuksen sisäpuolisesta kuopasta (kellari?).

Kohde K6/vanha tie: 1700- ja 1800-lukujen vaihteesta peräisin oleville Venäläisen Insinöörikomennuskunnan kartoille merkitty tie saattaa erottua harjun päällä olevana kivettynä tasananteena⁴. Asia ei ole täysin varma, sillä havaintomahdollisuuksia heikensivät sekä maahan jätetty raivausjäte että metsäkoneiden pyörien tekemät urat.

Kohde K7/idän rakennukset: Venäläisen Insinöörikomennuskunnan kartoille itään merkitystä rakennusryhmästä ei löytynyt kesällä 2004 selviä maanpäällisiä jäännöksiä⁵. Vaikutti siltä, että rakennukset olisivat tuhoutuneet nykyisen mökkitien rakentamisen yhteydessä. Tie kulkee terassin päällä, ja sen pinnalla on paikoitellen runsaasti tiilimurskaa. Maastossa olevat kuopat ja painanteet näyttävät puolestaan siltä, että niistä olisi otettu maata tiehen. Asian varmistaminen vaatisi tarkempia tutkimuksia.

B) Länsiranta

Kutveleen kanavan länsirannalla olevan harjun päällä kasvavassa mäntymetsässä saattaa olla joitakin 1700- ja 1800-lukujen vaihteen rakenteita. Venäläisen Insinöörikomennuskunnan kartoille ei kuitenkaan ole merkitty alueelle rakennuksia⁶, ja vaikuttaa siltä, että suurin osa havaituista "muinaisjäännöksistä" liittyisi jollain tavalla nykyisiin kesämökkeihin.

⁴ VIK 95–96, 98.

⁵ VIK 95–96, 98.

⁶ Ibid.

10

Kohde K8/painanne: Suhteellisen avoimessa mäntymetsässä on pohjakaavaltaan pyöreä aluskasvillisuuden ja raivausjätteen peittämä painanne, jonka halkaisija on noin 7 metriä ja syvyys noin 0,5 metriä.

Kohde K9/röykkiö 1: Noin 20 metriä kohteesta K8 itään on noin 10 x 10 metriä laaja ja noin 0,5 metriä korkea sammaleen ja raivausjätteen peittämä röykkiö. Kivien halkaisijat vaihtelevat metristä alle kymmeneen senttiin. Kivien yläpinnat eivät ole samassa tasossa. Kyseessä voi olla vanha merimerkki, sillä paikalta avautuu hyvä näkymä väylälle.

MV/RHO dia 125531: 10

Kuva 3: Kohde K9/röykkiö 1.

V.-P. Suhonen

Kohde K10/röykkiö 2: Noin 10 metriä kohteesta K9 itään on sammaleen peittämä noin 1 x 2 metriä laaja ja 0,5 metriä korkea röykkiö.

Kohde K11/röykkiö 3: Harjun pohjoisreunalla on noin 0,5 x 2 metriä laaja ja noin 0,5 metriä korkea nyrkinkokoisista kivistä koostuva röykkiö. Röykkiön vierellä on noin 2 x 2 metriä laaja matala painanne.

Kohde K12/röykkiö 4: Noin 20 metriä kohteesta K11 koilliseen on pieni sammaleen peittämä noin 1 x 1 metriä laaja ja 0,5 metriä korkea röykkiö.

Kutveleen kanavan länsirannalla saattaa olla myös muita rakenteita. Havaintomahdollisuudet olivat kuitenkin sankan aluskasvillisuuden ja runsaan raivausjätteen vuoksi erittäin huonot.

5.2. Ruokolahden Käyhkään kanava

Kunta:	Ruokolahti
Muinaisjäännöstyyppi:	Kulkuväylät
Tyypin tarkenne:	Kanavat
Rauhoitusluokka:	I
Ajoitus:	1792-1798→nykyaika
Peruskartta:	4121 02
Koordinaatit:	Alueen keskipiste = ikoo 3 581 200, pkoo 6 813 850.

12

Tutkimuksen laatu:	Inventointi/kartoitus
Kenttätyöaika:	12-15.7 & 10.8.2004
Diapositiivit:	125531: 12–27
Mustavalkonegatiivit:	125532: 18–52, 141–148

Ruokolahden kunnassa sijaitseva Käyhkään avokanava on noin 50 metriä pitkä. Kun mukaan lasketaan molemmilla puolilla kanavaa olevat suojaiset lahdemat, on kanava-alueen kokonaispituus noin 260 metriä. Kansallisarkistossa säilytettävään vuodelta 1781 peräisin olevaan karttaan on merkitty kanavan paikalle Käyhkäänsalmi. Kanava on siis rakennettu luonnonsalmeen.

Kanavan reunukset olivat puupaalutuksella vahvistettuja. Sisääntuloväylien sivustojen puiset kivillä täytetyt bastionit toimivat aallonmurtajina. Nykyisen Puumala-Imatra maantien sillan paikalla oli aiem-min nostosilta. Kanavaa vartioineiden sotilaiden kasarmi oli sijoitettu nostosillan eteläpuolelle. Kanava-alueella oli myös sekä tulliasema että armeijan varusvarasto.⁷

Kanavan luona 1700- ja 1800-lukujen vaihteen tienoilla olleet rakennukset ovat jääneet ns. Käyhkään hovia lukuun ottamatta pois käytöstä 1840-luvun loppuun mennessä.⁸

Kohteet

A) Kanavan kaakkoispuoli

Kohde KÄ1/kuoppa 1: Kanavan kaakkoispuolen itäpäässä on aallonmurtajan vierellä pohjakaavaltaan epämääräinen noin 40 x 20 metriä laaja kaivanto, joka saattaa liittyä kanavaan kuuluneen bastionin rakentamiseen⁹. Toisaalta kyseessä voi olla myös vanha hiekkakuoppa. Asian varmistamiseksi olisi tehtävä tarkempia tutkimuksia.

Kohde KÄ2/kuoppa 2: Tiheässä sekametsässä sijaitseva pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 3 x 6 metriä laaja ja 1,5 metriä syvä kuoppa. Kuopan pohjalla on vähän aluskasvillisuutta.

Kohteet KÄ3-5/röykkiöt 1-3: Puumala-Ruokolahti maantien vierellä olevan vanhan niityn/pellon itäpuolella on kolme kasvillisuuden peittämää epämääräistä röykkiötä. Röykkiöt ovat todennäköisesti peltoraunioita. Toisaalta läntisimmän röykkiön yhteydessä on jonkin verran palanutta savea.

Kohde KÄ6/röykkiö 4: Lähes vesirajassa sijaitseva sammaleen peittämä noin 2 x 2 metriä laaja ja noin 2 metriä korkea pienistä kivistä koostuva röykkiö.

Kohde KÄ7/röykkiö 5: Sammaleen ja aluskasvillisuuden peittämä mahdollinen röykkiö. Kohteen muinaisjäännösluonne on epävarma.

Kohde KÄ8/röykkiö 6: Sammaleen peittämä iso kivi, jonka toisella puolella on pienistä kivistä koostuva röykkiö. Rakenteen laajuus on noin 2 x 2 metriä. Paikalla kasvaa nuoria pihlajia.

Kohde KÄ9/röykkiö 7: Pohjakaavaltaan neliömäinen/soikea sammaleen peittämä noin 1,5 x 1,5 metriä laaja ja 0,5 metriä korkea röykkiö. Röykkiön päällä ja ympärillä kasvaa pihlajia. Lisäksi vierellä on vanha lahonnut koivu.

Kohde KÄ10/röykkiö 8: Ison kiven vierellä on kasa pieniä kiviä. Kohteen muinaisjäännösluonne on epävarma.

⁷ VIK 94, 98.

⁸ Pitäjänkartta: Ruokolahti 4121 03, v. 1852.

⁹ Vrt. VIK 98.

MV/RHO dia 125531: 16

Kuva 4: Kohde KÄ 11/röykkiö 9.

V.-P. Suhonen

Kohde KÄ11/röykkiö 9: Sammaleen peittämä noin 3 x 3 metriä laaja ja 0,5-1 metriä korkea röykkiö. Röykkiöön tehtiin koekuoppa 1.

Koekuoppa 1: Sammaleen poiston jälkeen esillä oli erikokoisia irtokiviä. Irtokivien alta paljastui toisissaan tiiviisti kiinni olleita kiviä, joiden välissä oli ruskeaa hiekkaa. Rakenteen funktiota ei kyetty koekuopan pienuuden vuoksi varmuudella määrittämään. Kyseessä on kuitenkin luultavasti uuni.

MV/RHO dia 125531: 17

Kuva 5: Kohde KÄ 11/röykkiö 9. Koekuoppa 1 sammaleen poiston jälkeen. V.-P. Suhonen

Kohde KÄ12/röykkiö 10: Sammaleen peittämä pohjakaavaltaan pyöreä röykkiö, jonka halkaisija on noin 2 metriä ja korkeus noin 0,5 metriä. Röykkiön länsipuolelle tehtiin koekuoppa 2.

Koekuoppa 2: Turpeen alla oli 2-3 kerrosta kiviä noen ja humuksen sekaisessa ruskean harmaassa likamaassa/hiekassa. Kyseessä oli mah-

dollisesti lattian alapuolinen kiveys. Maan seassa oli jonkin verran tiilimurskaa.

MV/RHO dia 125531: 19

Kuva 6: Kohde KÄ12/röykkiö 10, koekuoppa 2 turpeen poiston jälkeen. *V.-P. Suhonen*

Kohde KÄ13/röykkiö 11: Sammaleen peittämä pohjakaavaltaan soikea röykkiö, jonka halkaisija on noin 2 metriä ja korkeus noin 0,5 metriä.

B) Kanavan lounaispuoli

Kanavan lounaispuolella on ollut 1700- ja 1800-lukujen vaihteen tienoilla kasarmi ja muonavarasto¹⁰. Inventoinnin aikana havaitut kohteet KÄ 14–16 saattavat liittyä joko kyseisiin rakennuksiin tai paikalla myöhemmin olleeseen sahaan, jonka tilalle rakennettiin 1870-luvulla rullatehdas¹¹.

MV/RHO dia 125531: 13

Kuva 7: Kohde KÄ15/rakennus 2.

V.-P. Suhonen

¹⁰ VIK 94, 98.

¹¹ Wager 1997, s. 193.

Kohde KÄ14/rakennus 1: Rullatehtaan pihapiirissä sijaitseva aluskasvillisuuden, pensaiden ja nuorten kuusien peittämä noin 14 x 7 metriä laaja rakennuksen pohja. Harmaakivinen kivijalka erottuu vain paikoitellen kasvillisuuden alta. Rakennuksen eteläpäässä oleva kumpare saattaa olla uunin paikka. Rakennus voi olla Venäläisen Insinöörikomennuskunnan kartalle merkitty kasarmi A¹².

Kohde KÄ15/rakennus 2: Rullatehtaan pihapiirissä sijaitsevalla noin 10 x 10 metriä laajalla matalalla kumpareella on kulmakivet.

Kohde KÄ16/rakennus 3: Täysin kasvillisuuden peitossa oleva noin 6 x 8 metriä laaja mahdollinen rakennuksen pohja. Paikalla on nykyään likakaivo.

Kanavan lounaispuolen länsipään tiheässä lehtipuuvaltaisessa sekametsässä on useita kuoppia (kohteet KÄ17-20). Kuoppia ei ole merkitty kartoille, ja niiden ajoitusta ei tiedetä.

Kohde KÄ17/kuoppa 1: Pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 10 x 5 metriä laaja ja noin metrin syvä kuoppa. Paikalla on runsaasti puustoa ja aluskasvillisuutta.

Kohde KÄ18/kuoppa 2: Pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 10 x 5 metriä laaja ja noin 0,5 metriä syvä kuoppa. Paikalla on runsaasti puustoa ja aluskasvillisuutta.

Kohde KÄ19/kuoppa 3: Noin 1,5 x 2 metriä laaja ja 0,5 metriä syvä pohjakaavaltaan suorakulmainen kuoppa. Seinät on mahdollisesti kivetty. Paikalla on runsaasti puustoa ja aluskasvillisuutta.

Kohde KÄ20/kuoppa 4: Noin 2 x 2 metriä laaja ja metrin syvä kuoppa. Paikalla on runsaasti puustoa ja aluskasvillisuutta.

Kohde KÄ21/penkere: Rinteellä on noin 15 x 20 metriä laaja ja 1,5 metriä korkea puiden ja aluskasvillisuuden peittämä penkere. Kyseessä on todennäköisesti luonnonmuodostelma. Toisaalta paikka sopisi hyvin patteriksi.

C) Kanavan koillispuoli

Kohde KÄ22/röykkiö: Kanavan koillisrannan muodostavan osin keinotekoisien niemen juurella on pajujen ja ruohon peittämä noin 4 x 4 metriä laaja ja noin metrin korkea röykkiö. Kivet ovat irtonaisia. Tiiltä, palanutta savea tai laastia ei ole näkyvissä. Kyseessä on luultavasti peltoraunio.

Kohde KÄ23/rakennus 1: Vanhan pellon reunalla näkyy jonkin verran merkkejä 1700- ja 1800-lukujen vaihteen venäläisille kartoille merkitystä vartiotuvasta F¹³. Samalla paikalla on ollut talo jo ennen kanavan rakentamista¹⁴. Rakennus näyttää pääosin tuhoutuneen viljelyn yhteydessä. Maassa on runsaasti tiilimurskaa. Lisäksi osa isoista kivistä saattaa olla peräisin noin 4 x 6 metriä laajasta rakennuksen perustuksesta. Rakennukseen on mahdollisesti kuulunut kellari.

Kohde KÄ24/rakennus 2: Matalana noin 10 x 10 metriä laajana kumpareena erottuva rakennuksen pohja. Perustus ei ole yhtenäinen; harmaakivinen kivijalka näkyy vain pohjoisessa ja etelässä. Rakennuksen eteläpäässä oleva matala kumpare saattaa olla uunin jäännös. Paikalla on ollut 1700- ja 1800-lukujen vaihteen tienoilla sauna G¹⁵.

¹² VIK 94.

¹³ Ibid.

¹⁴ Kansallisarkisto, Maanmittaushallituksen kartat. Geographisk charta öfver Ruokolax sokn belägne i Jäskis härad och Kymmene gårds province författad år 1781. MH 166/2D 1/2 38 M 4/päällä.

¹⁵ VIK 94.

Kohde KÄ25/rakennus 3: Rakennuksen 2 pohjoispuolella on koivun juurella noin 4 x 4 metriä laaja matala kumpare. Turpeen alta erottuu jonkin verran tiiliä.

Kohde KÄ26/rakennus 4: Rakennuksen 2 vierellä koillisessa on noin 5 x 6 metriä laaja matala kumpare, jonka reunoilla on mahdollisesti kivijalkakiviä.

Kohde KÄ27/kuoppa: Niemen kärjessä on pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 1 x 2 metriä laaja ja 0,5 metriä syvä kuoppa. Kuoppaa kiertää pohjakaavaltaan pyöreä matala kivivalli.

D) Kanavan luoteispuoli

Luoteisrannalla varsinaisen kanava-alueen länsipuolella olevan niemen päässä on ainakin neljä rakennuksen pohjaa ja yksi röykkiö. Inventointihankkeen aikana tarkastetuille kartoille ei ole merkitty paikalle rakennuksia. Rakennusryhmän ajoittaminen vaatisi sekä tarkempia arkistotutkimuksia että mahdollisesti myös koekaivauksia.

Kohde KÄ28/rakennus 1: Inventointiajankohtana lähes täysin veden alla ollut noin 8 x 4 metriä laaja rakennuksen pohja. Kivijalka näkyi ainoastaan paikoitellen veden pinnan yläpuolelle.

Kohde KÄ29/rakennus 2: Lehtipuuvaltaisessa sekametsässä on aluskasvillisuuden ja sammaleen peittämä noin 24 x 10 metriä laaja rakennuksen kivijalka, johon kuuluu noin 4 x 8 metriä laaja itäsiipi. Kivijalassa on päällekkäin 1-3 kivikertaa. Kivien halkaisijat ovat noin 0,2–1 metriä. Päärakennus jakaantuu väliseinillä kolmeen huoneeseen. Huoneissa olevat pohjakaavaltaan nelikulmaiset latomukset saattavat olla uuneja. Tiiltä, palanutta savea tai laastia ei kuitenkaan ole näkyvissä.

Kohde KÄ30/rakennus 3: Noin 4 x 3 metriä laaja rakennuksen pohja. Rakennuksen sisäpuolisten suurten kivien funktiota ei kyetty määrittämään inventointiajankohtana kesällä 2004.

Kohde KÄ31/rakennus 4: Noin 4 x 4 metriä laaja matala kumpare, jonka kulmissa saattaa olla kivijalkakiviä. Kumpareen päällä kasvaa mäntyjä.

Kohde KÄ32/rakennus 5: Noin 8 x 8 metriä laaja sammaleen ja aluskasvillisuuden peittämä rakennuksen kivijalka. Kivijalassa on päällekkäin 1-2 kivikertaa. Rakennuksen koilliskulmassa oleva nelikulmainen latomus on todennäköisesti uuni. Tiiltä, palanutta savea tai laastia ei kuitenkaan ole näkyvissä. Rakennuksen pohjan päällä ja ympärillä kasvaa koivuja ja nuoria pajuja.

Kohde KÄ33/röykkiö: Niemen länsikärjessä on noin 4 x 4 metriä laaja ja noin 0,5 metriä korkea röykkiö, jonka kivien joukossa on jonkin verran tiiliä.

5.3. Puumalan Kukonharjun kanava

Kunta:	Puumala, Ruokolahti
Muinaisjäännöstyyppi:	Kulkuväylät
Tyypin tarkenne:	Kanavat
Rauhoitusluokka:	I
Ajoitus:	1792-1796→nykyaika
Peruskartta:	4121 03
Koordinaatit:	Alueen keskipiste: ikoo 3 581 400, pkoo 6 821 400
Tutkimuksen laatu:	Inventointi/kartoitus
Kenttätyöaika:	19-28.7, 2-4.8 & 9-10.8.2004
Diaposiivit:	125531: 28–58
Mustavalkonegatiivit:	125532: 56–113, 129–140
Löydöt:	KM 2004101

Ruokolahden ja Puumalan rajalla sijaitseva Kukonharjun kanava on noin 800 metriä pitkä ja 13,5 metriä leveä (pohjasta 10 metriä). Kanava kulkee etelässä kallioisen maaston läpi. Louhittuja kiviä on käytetty kanavan seinämiin, arkkuihin ja bastioneihin. Kaivettua maata on hyödynnetty kanavaan kuuluvia kannaksia rakennettaessa.

Kukonharjun kanavayhdyskunta oli levittäytynyt laajalle alalle kanavan molemmille rannoille. Kanavan itäpuolen rakennukset voidaan jakaa alueellisesti pohjois- ja eteläosassa sijaitseviin erillisiin ryhmiin. Lisäksi idässä jonkin matkaa kanavasta etelään on oma rakennuskeskittymänsä. Kanavan länsipuolella on erilliset rakennusryhmät kanavanrannassa, etelässä ja lännessä¹⁶.

Kaikki kanavan luona 1700- ja 1800-lukujen vaihteen tienoilla olleet rakennukset ovat jääneet pois käytöstä 1800-luvun puoliväliin mennessä.¹⁷

¹⁶ VIK 99–103, v. 1796; VIK 104–105, v. 1804.

¹⁷ Pitäjänkartat: Puumala 4121 03, v. 1848; Ruokolahti 4121 03, v. 1852.

Kohteet**Kanavan itäpuoli****A) Pohjoisosa***Alue I/maatila*

Kukonharjun kanavan koillispuolisella rinteellä on hylätty maatila. Kohdetta ei ole merkitty venäläiselle vuodelta 1804 peräisin olevalle kartalle¹⁸. Tila ei ole ollut käytössä myöskään 1800-luvun puolivälissä¹⁹. Sen sijaan paikalla on ollut talo 1940-luvulla²⁰. Alueella havaittiin kesän 2004 inventoinnin aikana seuraavat rakenteet.

Kohde KU1/kaivo: Vanhan pellon vierellä olevassa kuusikossa on harmaakiviseinäinen noin 2 x 2 metriä laaja kaivo. Kaivon suun hirsikehikko on lähes täysin lahonnut. Kaivon suun yläreunaa on vahvistettu betonilla. Kaivo on täynnä rautaromua, ja sen syvyyttä on mahdoton arvioida.

MV/RHO dia 125531: 58

Kuva 8: Kohde KU1/kaivo.

V.-P. Suhonen

Kohde KU2/rakennus: Noin 10 metriä kaivosta itään on noin 6 x 8 metriä laaja rakennuksen pohja. Ainoastaan kivijalan kulmakivet erottuvat maanpinnalle. Rakennuksen sisällä on noin 2 x 2 metriä laaja ja 0,5 metriä korkea harmaakivilatomus. Kyseessä on ilmeisesti uusi. Tiiltä, palanutta savea tai laastia ei kuitenkaan ole näkyvissä.

MV/RHO dia 125531: 56

¹⁸ VIK 104, v. 1804.

¹⁹ Pitäjänkartta: Ruokolahti 4121 03, v. 1852.

²⁰ 4121 03 Kukonharju, v. 1944/1945.

Kuva 9: Kohde KU3/latomus.

V.-P. Suhonen

Kohde KU3/latomus: Kahden ison kiven väliin on ladottu kiviä. Rakenteen laajuus on noin 4 x 6 metriä. Kyseessä on luultavasti ns. kiviuni. Tiiltä, palanutta savea tai laastia ei ole näkyvissä.

Kohde KU4/röykkiö: Kahden vanhan tien/polun risteyksessä on pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 2 x 5 metriä laaja ja 0,5 metriä korkea röykkiö. Näyttää siltä, ettei kyseessä olisi varsinainen rakenne, vaan puretuista tiilistä ja kivistä koottu kasa.

Alue II/pohjoisaukio

Pohjoisaukio on noin 50 x 60 metriä laaja metsittymässä oleva niitty, joka rajautuu etelästä ja idästä kiviaitaan. Aukiolla on ollut vuonna 1804 pieni yli- ja aliupseerien kasarmi F²¹.

Kohde KU5/rakennus: Aukean länsireunalla olevalla terassilla näkyy noin 10 x 5 metriä laajalla alueella raivausjätteen alta katkelmia nyrkinkokoisista kivistä koostuvasta kivijalasta. Ison kiven vierellä oleva noin 4 x 4 metriä laaja raunio saattaa olla uunin jäännös. Tiiltä, palanutta savea tai laastia ei ole näkyvissä.

Kohde KU6/rakennus: Kohteen KU5 kaakkoispuolella on noin 5 metriä pitkä rivi noin 0,5 metriä halkaisijaltaan olevia kiviä. Kyseessä on ilmeisesti rakennuksen kivijalan osa. Asian varmistamiseksi tarvittaisiin arkeologisia tutkimuksia.

Pohjoisaukiolla on luultavasti myös muita rakenteita. Havaintomahdollisuudet olivat kuitenkin sankan aluskasvillisuuden ja runsaan raivausjätteen vuoksi erittäin huonot.

Alue III/eteläaukio

²¹ VIK 104, v. 1804.

Eteläaukio on noin 80 x 60 metriä laaja metsittymässä oleva niitty, joka rajautuu etelästä ja idästä kiviaitaan. Lännessä aiemmin olleesta kiviaidasta on jäljellä vain katkelmia.

Eteläaukiolle on merkitty venäläiselle vuodelta 1804 peräisin olevalle kartalle useita isoja ja pieniä kasarmeja²². Alueelta havaittiin kesän 2004 inventoinnin aikana seuraavat rakenteet:

Kohde KU7/latomus 1: Aukion keskiosassa on noin 10 x 4 metriä laaja ja metrin korkea pohjakaavaltaan suorakulmainen sammaleen, saniaisten ja raivausjätteen peittämä latomus. Kyseessä saattaa olla uunin jäännös. Laastia, tiiltä tai palanutta savea ei kuitenkaan ollut näkyvissä. Latomuksen ympäriltä ei myöskään erottunut rakennuksen kivijalkaa.

MV/RHO dia 125531: 53

Kuva 10: Kohde KU8/latomus 2.

V.-P. Suhonen

Kohde KU8/latomus 2: Aukion pohjoislaidalla on noin 4 x 4 metriä laaja ja 0,5 metriä korkea sammaleen, aluskasvillisuuden ja raivausjätteen peittämä latomus. Tiiltä, laastia tai palanutta savea ei ole näkyvissä. Latomuksen ympärillä saattaa olla kivijalan jäännöksiä. Asiaa ei kuitenkaan saatu varmistettua heikkojen havaintomahdollisuuksien vuoksi.

Kohde KU9/latomus 3: Alueen itäreunalla rinteiden yläosassa on iso kivi, jonka ympärillä on noin 2 x 4 metriä laaja kiveys. Koivujen juuret ovat hajottaneet rakennetta, ja se on muutenkin epämääräinen.

Kohde KU10/kuoppa: Alueen eteläpuolella on veden täyttämä noin 20 x 20 metriä laaja kuoppa, joka saattaa liittyä kanavan rakentamiseen. Asiaa ei kuitenkaan ole toistaiseksi saatu varmennettua.

Eteläaukiolla on luultavasti myös muita rakenteita. Havaintomahdollisuudet olivat kuitenkin sankan aluskasvillisuuden ja runsaan raivausjätteen vuoksi erittäin huonot.

Alue IV/hülimiilut?

MV/RHO dia 125531: 45

²² Ibid.

Kuva 11: Kohde KU11/hiilimiilu.

V.-P. Suhonen

Kohde KU11/hiilimiilut?: Kallion juurella sijaitsevassa kuusikossa on 10 pohjakaavaltaan pyöreää kuoppaa. Kuoppien halkaisijat vaihtelevat kahdesta viiteen metriin ja syvyydet metristä kahteen. Kuoppien ympärillä on matalat maavallit. Kuoppien muodot viittaavat siihen, että kyseessä olisivat hiilimiilut. Kuoppia kairatessa ei kuitenkaan havaittu hiiltä. Kuoppien luonteen varmistamiseksi olisi tehtävä arkeologisia tutkimuksia.

Alue V/kauppiaan talo

Kohde KU12/rakennus: Vuodelta 1804 peräisin olevalle venäläiselle kartalle kanavan itäranan keskivaiheille merkittyä kauppiaan taloa L ei löydetty kesän 2004 inventoinnissa²³. Sen sijaan jonkin verran kartan talonpaikkaa alempana kanavan rannalla näkyy kaksi matalaa noin 4 x 4 metriä laajaa kumpareta. Alueelle tehtyjen kahden koekuopan perusteella paikalla on ainakin yhden rakennuksen jäännös.

Koekuoppa 1: Turpeen alla oli ensin kerros sekoittunutta multaa ja liikaista hiekkaa sitten puhdasta savensekaista hiekkaa.

Koekuoppa 2: Turpeen alla oli noen ja savensekaista hiekkaa, jonka joukossa oli runsaasti palanutta savea, tiiltä ja hiiltä. Kaivettaessa syvemmälle esille tuli noen- ja hiilensekaista hiesua, jonka joukossa oli hiukan palanutta savea. Tässä vaiheessa koekuopan pohjoisreunalla oli lisäksi esillä palaneiden lattialankkujen jäänteitä. Löytönä saatiin vuosiin 1810–1825 sijoittuva venäläinen raha (KM 2004101)²⁴.

MV/RHO dia 125531: 49

²³ VIK 104, v. 1804.

²⁴ Reinhold 1983, s. 73–75.

Kuva 12: Kohde KU12/rakennus, koekuoppa 2. Yläkulmassa lattialankkuja. *V.-P. Suhonen*

B) Eteläosa

Kanavan itäpuolen eteläosassa on ollut vuonna 1804 paja, vartiorakennus ja varikko²⁵. Paikalla on nykyään maanpäällisiä jäännöksiä useista rakennuksista. Näkyvä tilanne ei kuitenkaan ole täysin vuoden 1804 mukainen.

Kohde KU13/rakennus 1: Suurin piirtein vuoden 1804 pajan paikalla on noin 20 x 8 metriä laaja rakennus, jonka perustus erottuu noin metrin korkeana ja kaksi metriä leveänä vallina. Valli puuttuu kokonaan pohjoisesta. Vallissa on lännessä aukko (ovi?). Rakennus jakaantuu väliseinillä ainakin kolmeen erilliseen huonetilaan. Maassa ei näy laastia, tiliä tai palanutta savea. Rakennuksen alueelle tehtiin neljä 1 x 1 metriä laajaa koekuoppaa.

Koekuoppa 1: Valliin tehdyllä koekuopalla pyrittiin saamaan tietoa rakennuksen seinän ja perustuksen rakenteista. Turpeen ja pintamaan alla oli kerros vaalean ruskeaa likaista hiekkaa, soraa ja pieniä kiviä. Kerroksen poiston jälkeen esille tuli isoja kiviä, joiden välissä oli tyhjää. Rakenne on siis ilmeisesti jossain vaiheessa sortunut. Asiaan ei saatu varmuutta, sillä rakennetta ei koekuopan pienuuden vuoksi purettu.

Koekuoppa 2: Rakennuksen sisälle tehtiin lattian rakenteiden selvittämiseksi koekuoppa. Turpeen ja pintamaan alta paljastui ainoastaan läikikästä vaalean/tumman ruskeaa likaista hiekkaa. Maassa oli jonkin verran ikkunalasiasia ja palanutta savea.

Koekuoppa 3: Koekuopan 1 vierelle pohjoiseen vallin länsipuolelle tehtiin toinen koekuoppa, jotta saataisiin lisätietoa kivijalan rakenteista. Turpeen ja pintamaan alla oli vaalean ruskeaa likaista hiekkaa, soraa ja pieniä kiviä. Kerroksen poiston jälkeen näkyville tuli isoja kiviä, joiden välissä oli savea ja vaalean ruskeaa likaista hiekkaa. Rakennetta ei purettu. Kivien välissä ollut tyhjä tila (ks. kuva 14) kertoo rakenteen sortuneen jossain vaiheessa.

Koekuoppa 4: Rakennuksen 1 sisälle tehtiin toinen koekuoppa lisätiedon hankkimiseksi. Turpeen ja pintamaan alta tuli esille isoja kiviä ja savensekaista tummanruskeaa likaista karkeaa hiekkaa. Isot kivet muodostivat kulman. Kyseessä saattoi olla seinän paikka.

²⁵ VIK 104, v. 1804.

MV/RHO dia 125531: 40

Kuva 13: Kohde KU13/rakennus 1. Koekuoppa 3 turpeen ja pintamaan poiston jälkeen.
V.-P. Suhonen

MV/RHO dia 125531: 41

Kuva 14: Kohde KU13/rakennus 1. Koekuoppa 3, rakennetaso.
V.-P. Suhonen

Kohde KU14/rakennus 2: Edellisen rakennuksen itäpuolella olevassa tiheässä kuusikossa on noin 6 x 3 metriä laajalla alueella kivijalan katkelmia. Harmaakivistä koostuva kivijalka on noin metrin levyinen. Maassa ei näy laastia, tiiliä tai palanutta savea.

Kohde KU15/rakennus 3(?): Alueen itäreunalla on rinteellä saniaisten ja pajujen peittämä noin 8 x 8 metriä laaja terassi, jonka matalammalla sivulla näyttäisi mahdollisesti olevan kivijalkakiviä.

Kohde KU16/rakennus 4: Alueen eteläpuolella sijaitsevan kallion juurella on suurin piirtein vuoden 1804 kartan eteläisemmän rakennuksen B (varikko/varasto) kohdalla neljä noin metrin korkeaa ja 2 metriä leveää maavallia. Paikalla on ilmeisesti ollut vierekkäin useita rakennuksia länsi-itäsuunnassa. Kuitenkin ainoastaan noin 10 x 15 metriä laaja rakennus erottuu selvästi. Kyseisen rakennuksen sisällä oleva kumpare on mahdollisesti uuni.

Kanavan itäpuolen eteläosassa sijaitseva alue vaatisi huomattavasti tarkempia tutkimuksia. Havaintomahdollisuudet olivat inventointiaikana kesällä 2004 huonot sekä aluskasvillisuuden että raivausjätteen vuoksi.

C) Kanavan eteläpuolinen alue

Idässä varsinaisen kanava-alueen eteläpuolella oli vuonna 1804 ryhmä sotilaskomennuskunnan käyttöön tarkoitettuja rakennuksia. Kallion laella oli neljä suurta kasarmia E, kaksi pientä kasarmia E, neljä ali- ja yliupseereille tarkoitettua kasarmia F ja kolme muuta pientä rakennusta. Rannassa kallion rinteiden alaosassa on ollut ainakin neljä saunaa ja kolme muuta pientä rakennusta.²⁶

Kallion laki

Kallion laen muodostavalla noin 500 x 500 metriä laajalla tasanteella on runsaasti maan päälle erottuvia rakenteiden jäännöksiä. Paikka on raivattu äskettäin ja se on osittain avoin, osittain kuusitaimikon peittämä. Metsäkoneiden jättämät jäljet haittaavat jonkin verran tulkintojen tekoa. Lisäksi jotkut kuopat ja kasat ovat ilmeisesti syntyneet vasta raivauksen aikana.

Kohde KU17/röykkiö 1: Sammaleen ja kuusien peittämä noin 5 x 3 metriä laaja pohjakaavaltaan suorakulmainen röykkiö. Röykkiön korkeus on rinteiden puolelta noin 2 metriä ja tasanteen puolelta noin 1-1,5 metriä. Laastia, tiiltä tai palanutta savea ei ole näkyvissä.

Kohde KU18/röykkiö 2: Pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 10 x 4 metriä laaja ja noin 0,5 metriä korkea sammaleen peittämä röykkiö. Reunoilla on jonkin verran ehjää seinämuuria. Röykkiön keskellä on kuoppa. Tiiltä, laastia tai palanutta savea ei ole näkyvissä. Noin 7 metriä röykkiöstä itään on pohjakaavaltaan soikea kuoppa, jonka halkaisija on noin 3-4 metriä ja syvyys noin 0,5 metriä. Kuopan eteläpuolella on mahdollisesti toinen painanne. Se saattaa kuitenkin olla metsäkoneen pyörän tekemä ura.

Kohde KU19/röykkiö 3: Avoimella kalliotasanteella sijaitseva pohjakaavaltaan pyöreä röykkiö, jonka halkaisija on noin 3 metriä ja korkeus noin 0,5 metriä. Röykkiön ympärillä on mahdollisesti rakennuksen kivijalan jäännöksiä.

²⁶ VIK 104, v. 1804.

Kuva 15: Kohde KU20/Röykkiö 4.

V.-P. Suhonen

Kohde KU20/röykkiö 4: Pohjakaavaltaan soikea noin 2 x 4 metriä laaja ja noin 0,5 metriä korkea röykkiö. Röykkiö on vaurioitunut, kun metsäkone on ajanut sen yli. Vahingoittuneessa kohdassa näkyy selkeä kivrakenne. Röykkiön päällä kasvaa kuusia.

Kohde KU21/röykkiö 5: Raivausjätteen, sammaleen ja kuusien peittämä pohjakaavaltaan pyöreä röykkiö, jonka halkaisija on noin 5 metriä ja korkeus noin 0,5 metriä.

Kohde KU22/röykkiö 6: Tasanteen keskellä olevan jätepuukasan alta erottuu pohjakaavaltaan pyöreä röykkiö, jonka halkaisija on noin 5 metriä ja korkeus noin 0,5 metriä. Röykkiöstä noin 5 metriä länteen on pohjakaavaltaan pyöreä halkaisijaltaan noin 0,5 metriä oleva matala painanne.

Kohde KU23/kuopparivi: Vuodelta 1804 peräisin olevalle kartalle merkitty taaempi rakennusrivi erottuu lakitasanteen itäreunalla nuorena mäntymetsässä olevana terassina²⁷. Paikalla on pohjois-eteläsuuntaisessa rivissä neljä pohjakaavaltaan suorakulmaista noin 1 x 2 metriä laajaa ja 0,5 metriä syvää kuoppaa. Kuopat ovat suurin piirtein neljän metrin etäisyydellä toisistaan. Kuoppien länsipuolella oleva valli saattaa olla seinälinja.

Kohde KU24/rakennus: Kuopparivin pohjoispuolella on noin 8 x 4 metriä laaja rakennuksen pohja. Rakennuksen eteläpäässä on noin 4 x 4 metriä laaja painanne ja pohjoispäässä noin 4 x 4 metriä laaja aluskasvillisuuden peittämä matala raunio. Rakennuksen itäpuolisella rinteellä on matala painanne, jonka halkaisija on noin 2 metriä.

Kallion rinne

Tasanteen länsipuolisella rinteellä on jäännöksiä vuoden 1804 kartalle merkityistä saunoista ja pikkurakennuksista²⁸.

Kohde KU25/latomukset 1-2: Rinteellä on vierekkäin noin 15 metrin etäisyydellä toisistaan kaksi pohjakaavaltaan suorakulmaista noin 2 x 5 metriä laajaa ja noin 0,5 metriä korkeaa latomusta. Sammaleen, katajan ja raivausjätteen peitossa olevat harmaakivistä kylmämuuratut latomukset ovat hajonneita.

Kohde KU26/kuoppa 1: Aluskasvillisuuden peittämä rinteeseen kaivettu pohjakaavaltaan u:n muotoinen kuoppa, jonka laajuus on noin 4 x 4 metriä. Seinävallin leveys on noin metri.

²⁷ VIK 104, v. 1804.

²⁸ Ibid.

Kuopalla on osittain sortuneet harmaakiviseinät, ja sen rinteeseen alemmalla puolella oleva suuaukko on muurattu umpeen. Kuopan vierellä pohjoisessa on pienempi u:n muotoinen kuoppa.

Kohde KU27/kuoppa 2: Aluskasvillisuuden peittämä rinteeseen kaivettu pohjakaavaltaan u:n muotoinen kuoppa, jonka laajuus on noin 3 x 4 metriä. Kuopalla on kivettyt seinät. Kuopan edustalla lännessä on noin 5 x 6 metriä laaja terassi.

Kohde KU28/röykkiö: Rantaterassilla sijaitseva noin 2 x 2 metriä laaja ja noin 0,5 metriä korkea aluskasvillisuuden peittämä röykkiö.

D) Kanavan länsipuoli

Alue I/kanavanranta

Kohde KU29/rakennus: Kanavan vierellä olevan kallion tasatulla(?) laella on noin 7 x 12 metriä laaja rakennuksen pohja. Harmaakivinen kylmämuurattu kivijalka näkyy aluskasvillisuuden ja sammaleen alta ainoastaan pohjoisessa. Muualla perustus erottuu matalana valina. Paikalla on ollut rakennus vuonna 1804²⁹.

Kohde KU30/latomus: Noin 6 x 2 metriä laaja ja metrin korkea sammaleen ja aluskasvillisuuden peittämä latomus, josta näyttäisi lähtevän länteen päin kivirivi.

Kohde KU31/kumpareet 1-2: Kaksi pohjakaavaltaan epämääräistä heinän ja sammaleen peittämää metrin korkuista kumpareita, joiden halkaisijat ovat noin 1,5-2 metriä.

Alue II/eteläosa

Kohde KU32/rakennus 1: Tiheässä mänty-/kuusimetsässä erottuu aluskasvillisuuden alta pohjakaavaltaan pyöreä kuoppa, jonka halkaisija on noin 6 metriä ja syvyys noin 0,5 metriä. Kuopan ympärillä on valli. Kuopan itäpäässä on pieni kumpare (uuni?). Kyseessä on ilmeisesti venäläiselle vuoden 1804 kartalle merkitty rakennus C³⁰.

Kohde KU33/rakennus 2: Järven vierellä olevalla kallion kielekkeellä on noin 3 x 4 metriä laaja ja noin metrin syvä kuoppa, jota kiertää matala valli. Kuoppa ja valli muodostavat yhdessä pohjakaavaltaan suorakulmaisen rakennuksen pohjan.

Kohde KU34/rakennus 3: Kuopan itäpuolella on sammaleen ja aluskasvillisuuden peittämä noin 10 x 12 metriä laaja rakennuksen pohja. Kasvillisuuden alta erottuu joitakin mahdollisia kivijalkakiviä. Vuoden 1804 kartalle on merkitty paikalle kasarmi F³¹.

Kohde KU35/rakennus 4: Kallion päällä olevalla tasanteella on vierekkäin kaksi pohjakaavaltaan nelikulmaista noin 0,5 metriä korkeaa kumpareita. Kyseessä on joko kaksi erillistä (à 4 x 4 m) tai yksi kaksiosainen rakennuksen pohja (8 x 4 m). Vuoden 1804 kartalle on merkitty paikalle kasarmi F³².

Kohde KU36/rakennus 5: Kallion laella on noin 4 x 4 metriä laaja sammaleen ja aluskasvillisuuden peittämä matala painanne. Vuoden 1804 kartalle on merkitty paikalle majuriadjutantti ruhtinas Dolgorukin leporakennus K³³.

Kohde KU37/rakennus 6: Pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 5 x 7 metriä laaja ja 2 metriä syvä kuoppa. Etelässä kuopan vierellä on pohjakaavaltaan pyöreä aluskasvillisuuden ja

²⁹ Ibid.

³⁰ VIK 104, v. 1804.

³¹ Ibid.

³² Ibid.

³³ Ibid.

pensaiden peittämä röykkiö, jonka halkaisija on noin 5 metriä ja korkeus noin metri. Vuoden 1804 kartalle on merkitty paikalle merkitantin talo L³⁴.

Kohde KU38/latomus 1: Rinteellä sijaitseva noin 4 x 4 metriä laaja ja metrin korkea sammuksen ja aluskasvillisuuden peittämä latomus.

Kohde KU39/latomus 2: Noin 5 metriä edellisestä pohjoiseen on noin 4 x 4 metriä laaja latomus, jonka päällä on jonkin verran raivausjätettä ja aluskasvillisuutta.

Alue III/länsiosa

Kanavasta noin 200 metriä länteen on kahden kallion väliin jäävällä alueella useita latomuksia. Paikalle ei ole merkitty rakenteita millekään inventoinnin aikana käytössä olleelle vanhalle kartalle. Kyseessä voi kuitenkin olla esimerkiksi kanavan rakentamisen aikainen leirialue.

Kohde KU40/latomus 1: Mäntymetsässä sijaitseva noin 4 x 4 metriä laaja ja noin 0,5-1 metriä korkea latomus. Pohjalla ja reunoilla on rakenteen muita osia isompia kiviä (halkaisija 0,5 m). Latomuksen keskusta on sortunut. Kyseessä on todennäköisesti ns. kiviuni. Latomuksen ympäriltä ei erotu kivijalkaa. Myöskään laastia, tiiliä tai palanutta savea ei ole näkyvisä.

MV/RHO dia 125531: 28

Kuva 16: Kohde Ku40/latomus 1.

V.-P. Suhonen

Kohde KU41/latomus 2: Ison kiven vierellä oleva noin 2 x 1 metriä laaja pohjakaavaltaan suorakulmainen latomus. Kahden ison kiven päälle on asetettu laakakivi katoksi. Kyseessä on luultavasti ns. kiviuni. Tiiltä, laastia tai palanutta savea ei ole näkyvisä.

³⁴ Ibid.

Kohde KU42/latomus 3: Ison kiven vierellä on suorakulmainen noin 1 x 0,5 metriä laaja ja 0,5 metriä korkea sammaleen peittämä latomus. Rakenne on osin tuhoutunut.

Kohde KU43/latomus 4: Noin 1 x 2 metriä laaja ja metrin korkea sammaleen peitossa oleva latomus. Kyseessä on todennäköisesti peltoraunio.

Kohde KU44/latomus 5: Iso kivi, jonka päälle on ladottu pieniä kiviä. Kyseessä on luultavasti peltoraunio.

Kohde KU45/latomus 6: Ison kiven vierellä sijaitseva pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 4 x 2 metriä laaja ja 0,5 metriä korkea latomus.

Kohde KU46/latomus 7: Pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 4 x 5 metriä laaja ja noin 0,5 metriä korkea isoista kivistä koostuva latomus.

Kohde KU47/latomus 8: Pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 3 x 7 metriä laaja ja noin 0,5-1 metriä korkea isoista kivistä koostuva latomus.

Kohde KU48/latomus 9: Pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 2 x 1 metriä laaja ja noin 0,5 metriä korkea isoista kivistä koostuva latomus.

5.4. Sulkavan Telataipaleen kanava

Kunta:	Sulkava
Muinaisjäännytyystyyppi:	Kulkuväylät
Tyypin tarkenne:	Kanavat
Rauhoitusluokka:	I
Ajoitus:	1792-1798→nykyaika
Peruskartta:	4122 01
Koordinaatit:	Alueen keskipiste: ikoo 3 585 100, pkoo 6 839 600
Tutkimuksen laatu:	Inventointi ja kartoitus
Kenttätyöaika:	6.7, 15.7, 29.7 & 4-5.8.2004
Diapositiivit:	125531: 59–64
Mustavalkonegatiivit:	125532: 53–54, 123–128

Sulkavan kunnan eteläosassa sijaitsevan Telataipaleen avokanavan pituus on noin 190 metriä ja leveys 17 metriä (pohjasta 10 metriä). Kanavan reunukset on vahvistettu kivilohkareilla ja

puupaaluilla. Kanavan lounaisrannalla on nykyään lomamökkikylä ja omakotitaloja. Kanavan luoteispuolella on tänä päivänä pientaloja ja Salpalinjan varustusten jäännöksiä³⁵.

Kansallisarkistossa säilytettävään vuodelta 1785 peräisin olevaan karttaan on merkitty Telataipaleen tämänhetkisen kanavan kohdalle kapea salmi³⁶. Kanava on siis joko rakennettu luonnonsalmeen tai sitten paikalla on ollut jonkinlainen kanava tai vetoura jo ennen 1790-lukua.

Telataipaleen kanavan luona on ollut vuonna 1804 kaksi tullivirkailijan taloa, pieni vartiokasarmi, keittiö, kolme työmiesten tupaa ja useita muita rakennuksia³⁷. Kanavan yhteydessä olleet rakennukset ovat jääneet pois käytöstä 1800-luvun puoliväliin mennessä. Ainoastaan yhden työmiesten tuvan paikalla on ollut talo vielä vuonna 1848³⁸.

Kohteet

A) Kanavan kaakkoispuoli

Vuodelta 1804 peräisin olevalle Venäläisen insinöörikomennuskunnan kartalle ei ole merkitty rakennuksia kanavan kaakkoispuolelle³⁹. Kesän 2004 inventoinnissa havaittiin alueella olevan kuitenkin seuraavat rakenteet:

Kohde T1/kuoppa: Sekametsässä järven rannalla on pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 3 x 6 metriä laaja ja noin metrin syvä kuoppa. Kuopan ja järven välissä on noin 3 x 2 metriä laaja ja noin 1,5 metriä korkea kivi.

Kohde T2/painanne: Rinteen päällä on harvassa sekametsässä pohjakaavaltaan suorakulmainen noin 10 x 20 metriä laaja ja noin 0,5 metriä syvä painanne. Samalla paikalla on ollut 1940-luvun lopulla ulkorakennus⁴⁰.

Kohde T3/röykkiö: Pellon vierellä sijaitseva pohjakaavaltaan soikea noin 3 x 2 metriä laaja ja 0,5 korkea kiviröykkiö. Kyseessä on todennäköisesti peltoraunio.

Kohde T4/kaivo: Vanhan pellon vierellä on pohjakaavaltaan pyöreä harmaakiviseinäinen kaivo, jonka halkaisija on noin 3–4 metriä. Kaivo on aluskasvillisuuden ja puiden täyttämä.

B) Kanavan lounaispuoli

Kanavan lounaisrannalla on ollut vuonna 1804 kolme työmiesten tupaa ja kolme pientä rakennusta⁴¹. Paikalla nykyään olevalla lomamökkialueella sijaitsevat kolme mahdollista rakennuksen pohjaa saattavat liittyä työmiesten tupiin⁴².

³⁵ Historiallisen ajan puolustusvarustuksia Etelä-Savossa. Mikkelin läänin liitto 11/1993, s. 117.

³⁶ Geographisk charta över Saminge och Karimaki socknar samt Randasalmi, Sulkava och Pumala socknars Keijserliga Ryska delar belägne i Nyslotts krejfs: författad af flere revision landmätare år 1785. MH 169 55 M 25/5.

³⁷ VIK 92–93, v. 1804.

³⁸ Pitäjänkartat: 4122 01 Sulkava, v. 1848.

³⁹ VIK 92–93, v. 1804.

⁴⁰ Pitäjänkartta: 4122 01 Telataipale, v. 1946/1947.

⁴¹ VIK 92–93, v. 1804.

⁴² Ibid.

Kohde T5/rakennus 1: Matalan kallionnyppylän päällä on noin 10 x 10 metriä laaja rakennuksen pohja. Rakennuksen seinien paikat erottuvat matalina valleina. Rakennuksen eteläpuolella on noin 5 x 10 metriä laaja ja noin 0,5 metriä korkea rökkiö (uuni?). Kohteen luona kasvaa heinikkoa.

Kohde T6/rakennus 2(?): Samalla kalliolla kuin kohde T5 on noin 10 x 15 metriä laaja terassi. Osa terassilla olevista kivistä voi kuulua kivijalkaan. Paikalla kasvaa heinikkoa.

Kohde T7/latomus: Kallionnyppylän eteläpuolella lomamökkialueen ja metsän rajalla on noin 4 x 4 metriä laaja ja 0,5 metriä korkea latomus. Kyseessä on todennäköisesti ”purkujäteteka-sa”.

C) Kanavan luoteispuoli

Kanavan luoteispuolella Sulkava-Ruokolahti maantien vierellä nykyään olevat rakennukset näyttävät sijaitsevan suurin piirtein samoilla paikoilla kuin vuoden 1804 kartalle merkityt tullivirkailijan talot A ja B⁴³.

MV/RHO dia 125531: 64

Kuva 17: Kohde T9, rakennuksen A mahdollinen paikka.

V.-P. Suhonen

Kohde T8/rakennus B: Hoidetun pihapiirin itäpuolella sijaitsevan omakotitalon kohdalla on terassi, jonka itäreunassa näyttää olevan nykyistä rakennusta edeltäneen rakennuksen kivijalka.

Kohde T9/rakennus A: Pihapiirin pohjoislaidalla sijaitsevan rakennuksen itäpuolella oleva kiveys saattaa olla osa vanhaa kivijalkaa. Myös terassi on suurempi kuin nykyinen rakennus.

6. Lopuksi

Suvorovin kanaviin liittyvistä kiinteistä muinaisjäänöksistä on kesän 2004 inventoinnin jälkeen hyvä yleiskuva. Tiheän kasvillisuuden ja maastoon jätetyn raivausjätteen aiheuttamien havaintovaikeuksien vuoksi osa vanhoista rakenteista jäi todennäköisesti löytymättä. Samasta syystä johtuen joidenkin kartoitettujen rakenteiden mitat eivät vastaa täysin todellisuutta. Lisäksi on syytä muistaa se, ettei kaikista 1700- ja 1800-lukujen vaihteen aikaisista rakenteista välttämättä ole edes jäljellä maanpäällisiä jäännöksiä.

⁴³ Ibid.

Inventoinnin tulokset voidaan kiteyttää kanavien osalta seuraavasti:

1. Taipalsaaren Kutvele

Alkuperäinen kanava on tuhoutunut 1800- ja 1900-luvuilla suoritetuissa laajennuksissa. Nykyisen kanavan molemmilla rannoilla on kuitenkin jäljellä jonkin verran mahdollisia 1700-luvun lopun ja 1800-luvun alun rakenteita. Asian varmentamiseksi tulisi tehdä arkeologisia koekäivauksia. Toisaalta on selvää, että kanavan ympärillä olevat kesämökit ja omakotitalot vaikeuttavat muinaisjäännösten tutkimusta ja hyödyntämistä matkailutarkoitukseen.

2. Ruokolahden Käyhkää

Kanavan molemmilla rannoilla on runsaasti jäännöksiä 1700-luvun lopun venäläisille kartoille merkityistä rakennuksista ja muista rakenteista. Kanavan kaakkoispuolelle tehdyistä koekuopista paljastui osia sekä uunista että lattiasta. Arkeologisilla kaivauksilla voitaisiin saada paljon lisätietoa kohteen historiasta. Maastoon olisi myös helppo tehdä muinaisjäännöspolkuverkosto opastauluineen.

3. Puumalan Kukonharju

Lähes kaikista 1800-luvun alun venäläisille kartoille merkityistä rakennuksista ja muista rakenteista on yhä jäännöksiä maastossa. Kanavan itärannalle tehdyistä koekuopista paljastui mm. kivijalan ja lattian osia. Löytönä saatiin venäläinen raha 1800-luvun alusta.

Arkeologisilla kaivauksilla voitaisiin saada runsaasti tietoa kanavan historiasta. Sen sijaan rakenteiden paljastamista pelkästään sen vuoksi, että ne olisivat paremmin näkyvillä, on syytä välttää. Kivirakenteiden kunnossapito on aina ongelmallista ja vaatii pitkälle tulevaisuuteen ulottuvaa tarkkaa suunnittelua. Pitkällä aikavälillä parempi ratkaisu olisi raivata osa kohteista esiin kasvillisuuden alta ja tehdä maastoon muinaisjäännöspolkuverkosto opastauluineen.

4. Sulkavan Telataipale

Kanavan ympäristön vanhat rakenteet näyttävät pääosin tuhoutuneen 1900-luvun kuluessa Salpa-linjaa, omakotitaloja ja lomakylää rakennettaessa. Asian varmentamiseksi tulisi tehdä arkeologisia koekäivauksia. Toisaalta nykyinen rakennuskanta vaikeuttaa kohteen tutkimusta ja hyödyntämistä matkailutarkoitukseen.

Helsingissä, tiistai, 15. helmikuuta 2005

V.-P. Suhonen

Lähteet ja kirjallisuus

Lähteet*Kansallisarkisto*

Tie- ja vesirakennushallituksen insinöörikunnan arkisto (TVH). Akti n:o 146 vuodelta 1823 koskien vesitietä Savonlinnan ja Lappeenrannan välillä Telataipaleen, Kukontaipaleen, Käyhkän ja Kutveleentaipaleen kanavien kautta. Saksankielinen käännös venäjstä.

Maanmittaushallituksen kartat

Geographisk charta öfver Ruokolax sokn belägne i Jäskis härad och Kymmene gårds province författad år 1781. MH 166/2D 1/2 38 M 4/päällä.

Geographisk charta över Saminge och Karimaki socknar samt Randalalmi, Sulkava och Puumala socknars Keijserliga Ryska delar belägne i Nyslotts kreijs: författad af flere revision landmätare år 1785. MH 169 55 M 25/5.

Käyttökartat (Pitäjänpitkäkartat Ida 11b/56 M 27/4)

4121 02 Hauklappi, v. 1943/1945

4121 03 Kukonharju, v.1944/1945

4122 01 Telataipale, v. 1946/1947

Pitäjänpitkäkartat

Puumala 4121 03, v. 1848.

Ruokolahti 3143 10, v. 1852.

Ruokolahti 3143 10, v. 1852.

Ruokolahti 4121 03, v. 1852.

Taipalsaari 3143 10, v. 1848.

Museovirasto/rakennushistorian osaston arkisto*Kartat ja piirrokset*

VIK = Venäläisen Insinöörikomennuskunnan piirustukset ja kartat: VIK II, Iisalmi-Viipuri + mallipiirroksia. Lappeenranta III, Lappeenrannan lähistöllä olevien linnoituspaikkojen, kanavien ym. paikkojen karttoja ja piirustuksia. 88–104.

Matkakertomus

Kauppi, Ulla-Riitta 1989: Kertomus matkasta Käyhkään, Kukonharjun ja Telataipaleen Venäjän Saimaan laivaston kanaville sekä niihin liittyneiden kasarmialueiden jäännöksille Savossa 7.-8.9.1989.

Tutkimusraportit

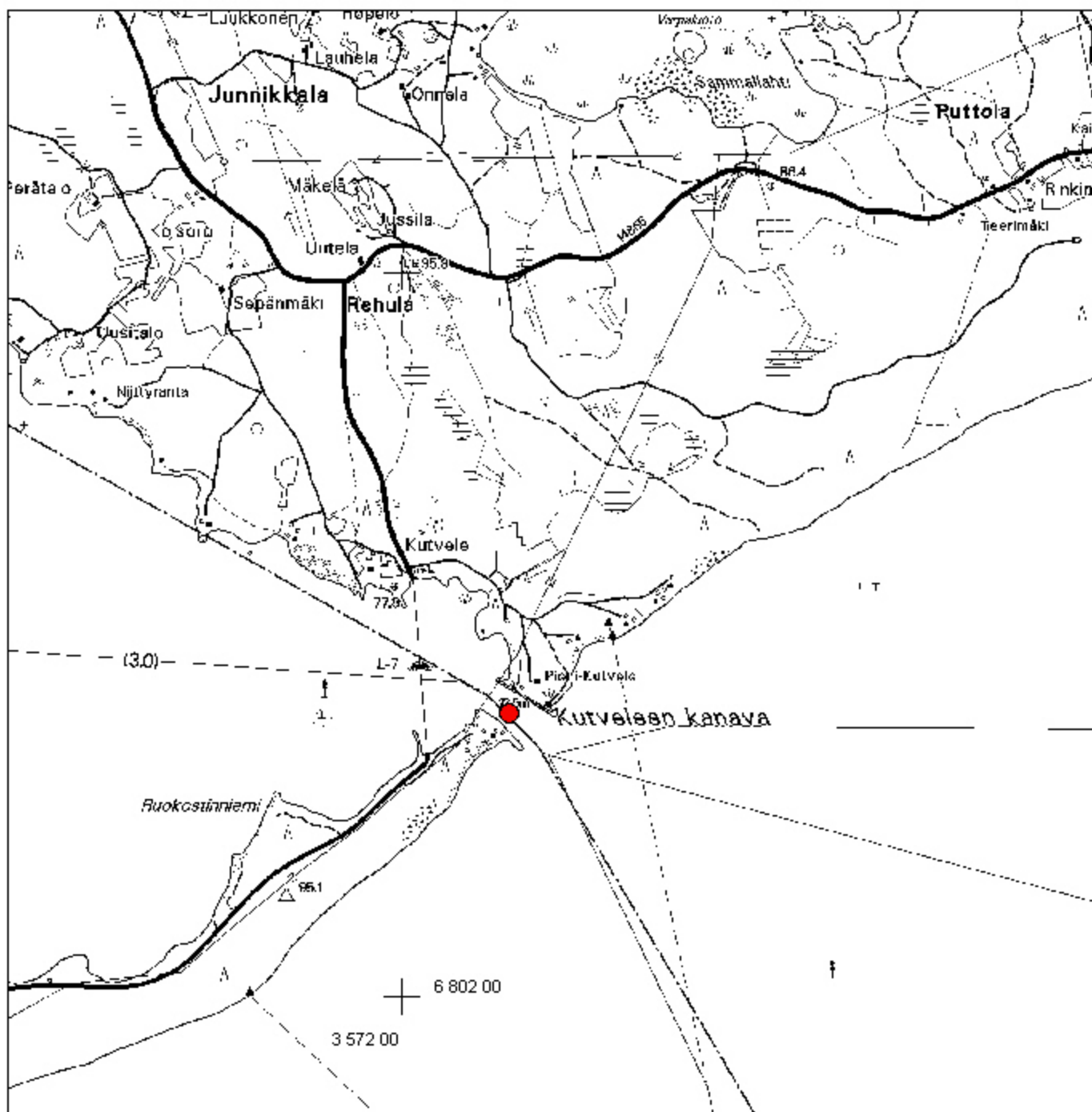
- Hering, Frank 2003:** Vanhojen kanavaympäristöjen kasviston inventointi Kaakkois-Suomessa. Helsingin yliopisto, aikuiskoulutuskeskus, Kotkan yksikkö. Museoviraston tilaama kasvillisuusselvitys.
- Laitinen, Matias 2003:** Ruokolahti, Käyhkään kanava ja hylky. Muinaisjäännösten vedenalaisten osien tarkastuskertomus.
- Laitinen, Matias 2003:** Sulkava, Telataipaleen kanava. Muinaisjäännöksen vedenalaisten osien tarkastuskertomus.
- Wager, Henrik 1997:** Enso Oy:n rakennuskannan inventointi. Inventointiraportti 28.2.1997.

Sanomalehdet

- Leskinen, Ilpo 2003:** Vanha venäläinen vesitie saa suomalaisen korjauksen. Etelä-Saimaa 23.3.2003.

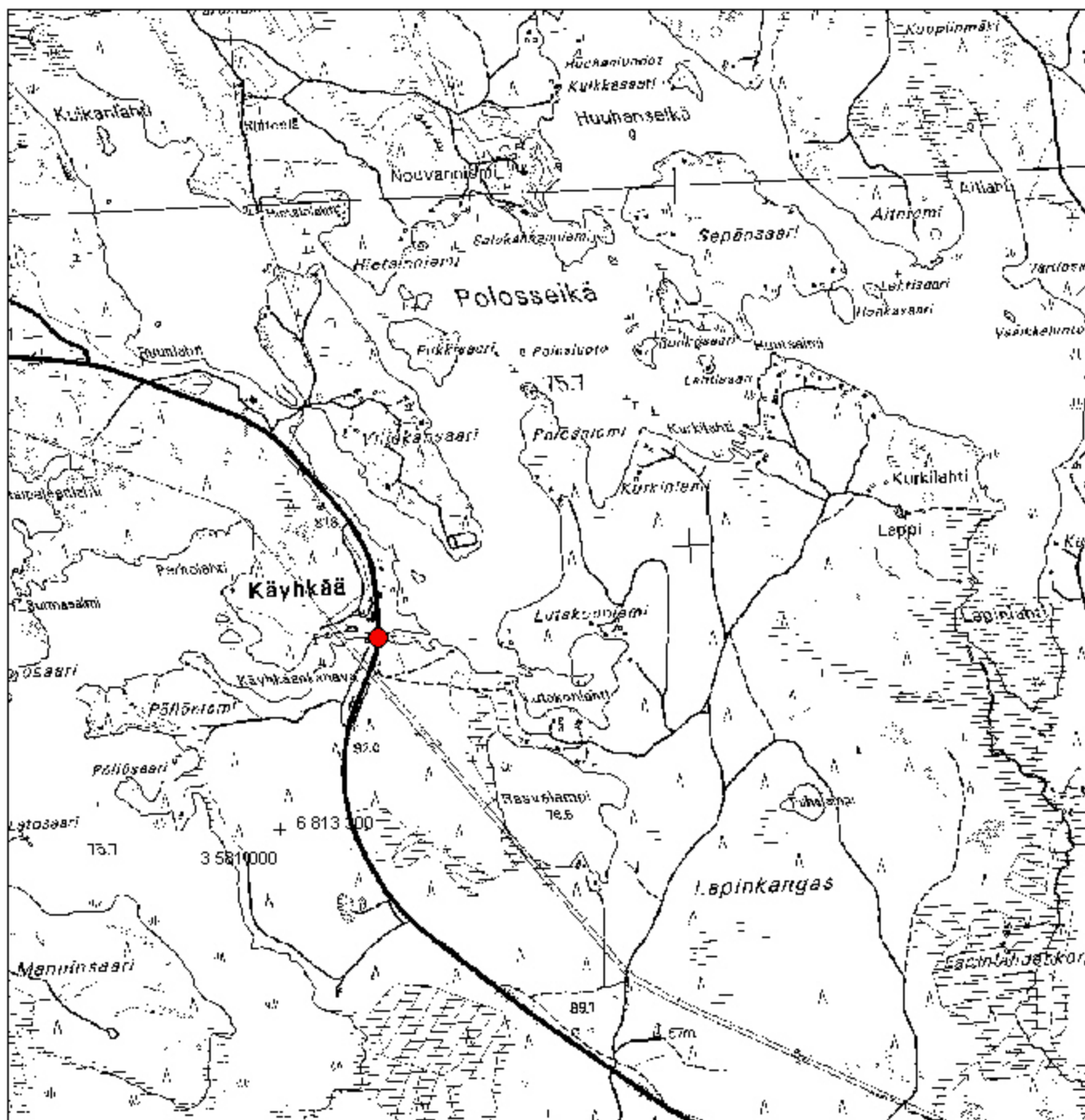
Kirjallisuus

- Historiallisen ajan puolustusvarustuksia Etelä-Savossa.** Mikkelin läänin liitto 11/1993
- Myllykylä, Turkka 1991:** Suomen kanavien historia. Keuruu.
- Pietaria puolustamassa, Venäläiset kanavointi ja linnoitustyöt Saimaalla.**
Varkauden Taipaleen kanavamuseon näyttelyteksti.
- Reinhold, Kain 1983:** Die Münzen den Zaren Alexander I 1801-1825. Hagen.
- Spiridonova, Ljudmila Ivanovna 1999:** Venäjän Saimaan laivasto ja sen toiminta 1780–1810. Kauskilasta kuntaliitokseen. Historiaa ja tarinoita. Etelä-Karjalan museon julkaisusarja nro 21. Lappeenranta.
- Stuckenberg, J. Ch. 1841:** Beschreibung aller im Russische Reiche gegrabenen oder projectirten Schiff- und Flossbaren Canaele, in Historisch-Stastichen-Technischer Beziehung nach den vollstændigsten und zuwerlæssigsten quellen verfasst und von der Kaiserlichen St. Petersburgischen Academie eines Demidowschen Preises gewürdigt mit einer Carte von J. Ch. Stuckenberg. St. Petersburg.

TAIPALSAARI, Kutvele
MK 1:20 000

PK 3143 10
PerusCD 2002

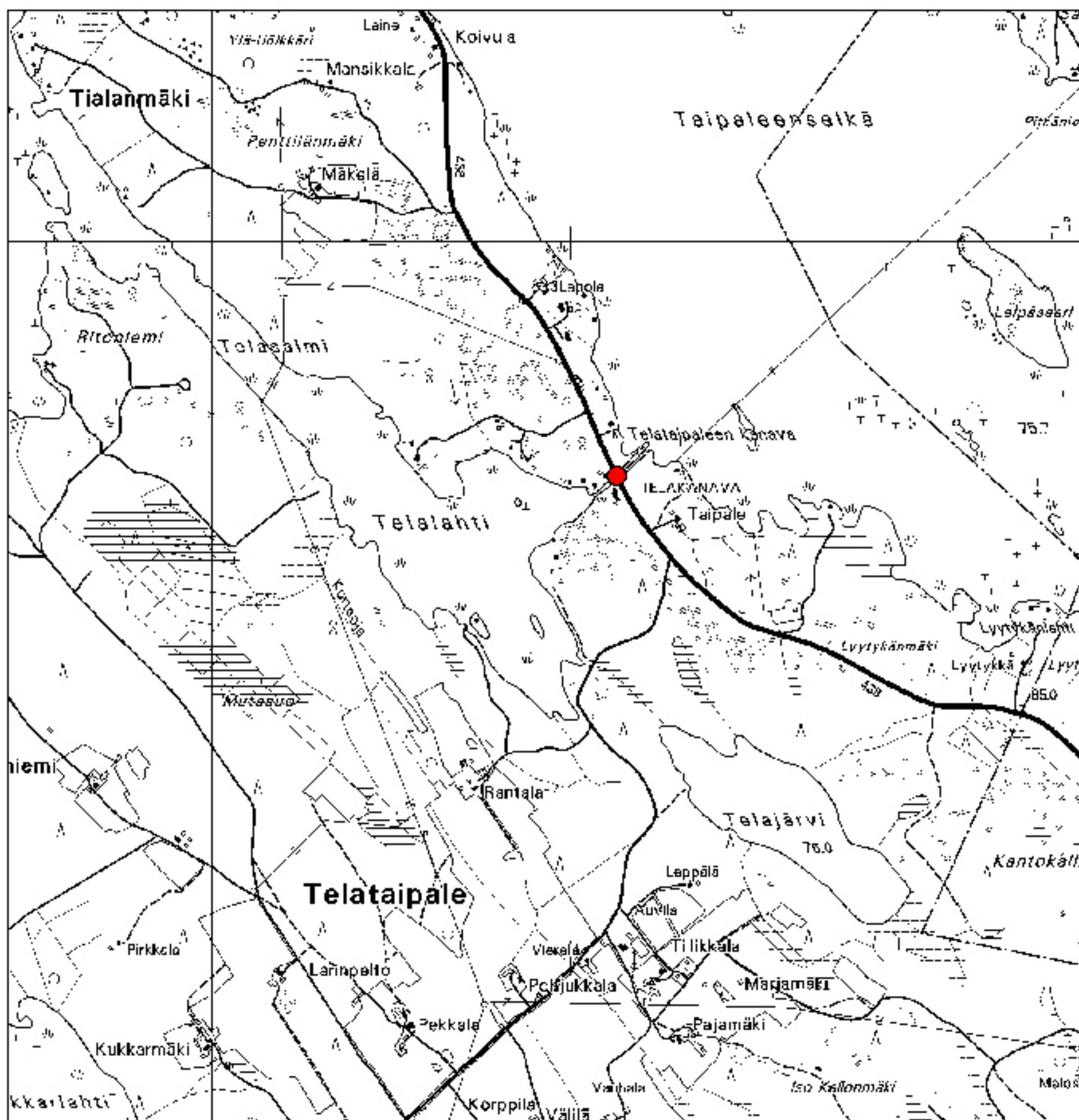
RUOKOLAHTI, Käyhkään kanava
MK 1:20 000

PK 4121 02
PerusCD 2002

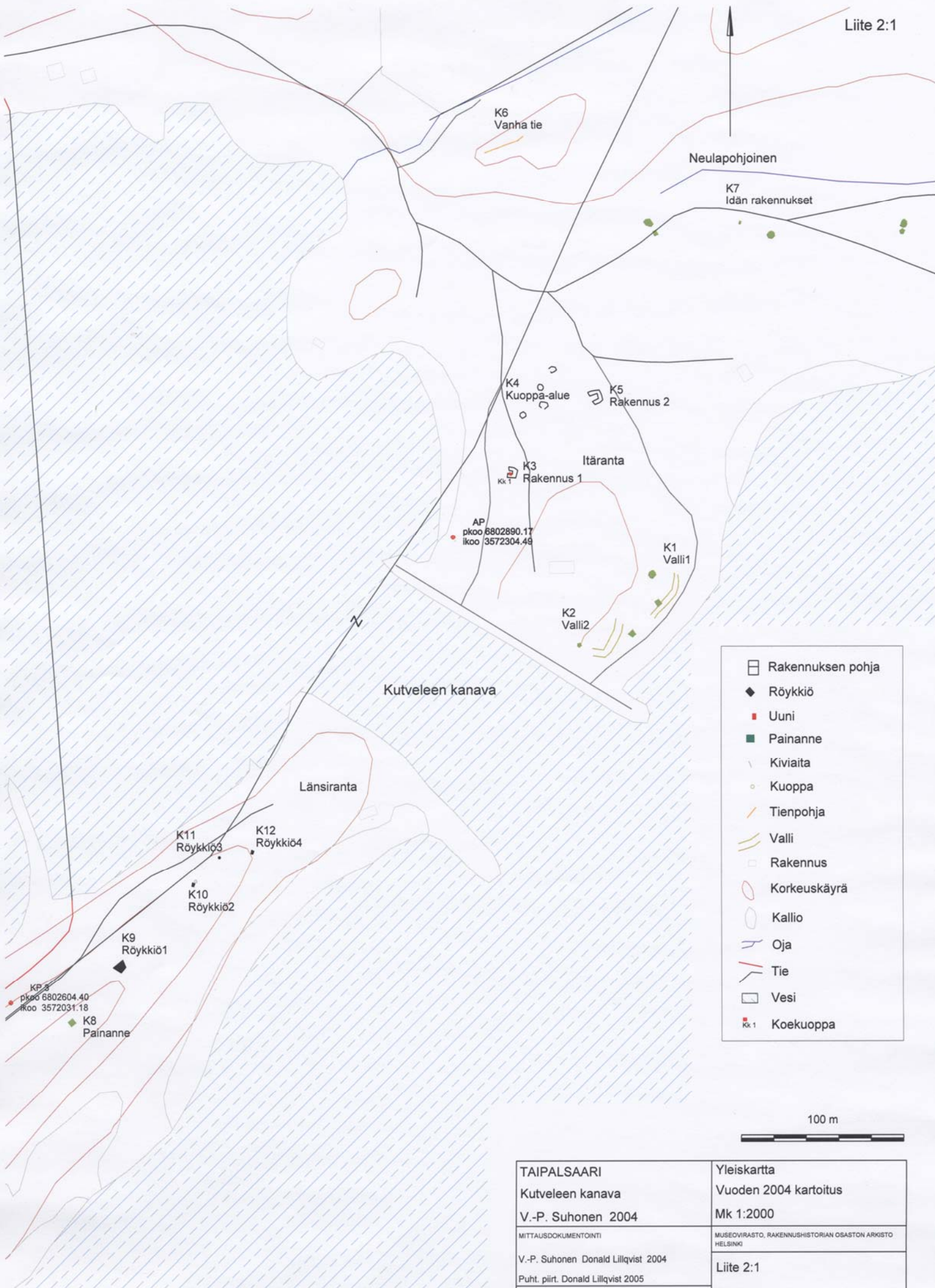
PUUMALA, RUOKOLAHTI, Kukkoharjun kanava
MK 1:20 000

PK 4121 03
PerusCD 2002

SULKAVA, Telataipaleen kanava
MK 1:20 000

PK 4122 1-2
PerusCD 2002

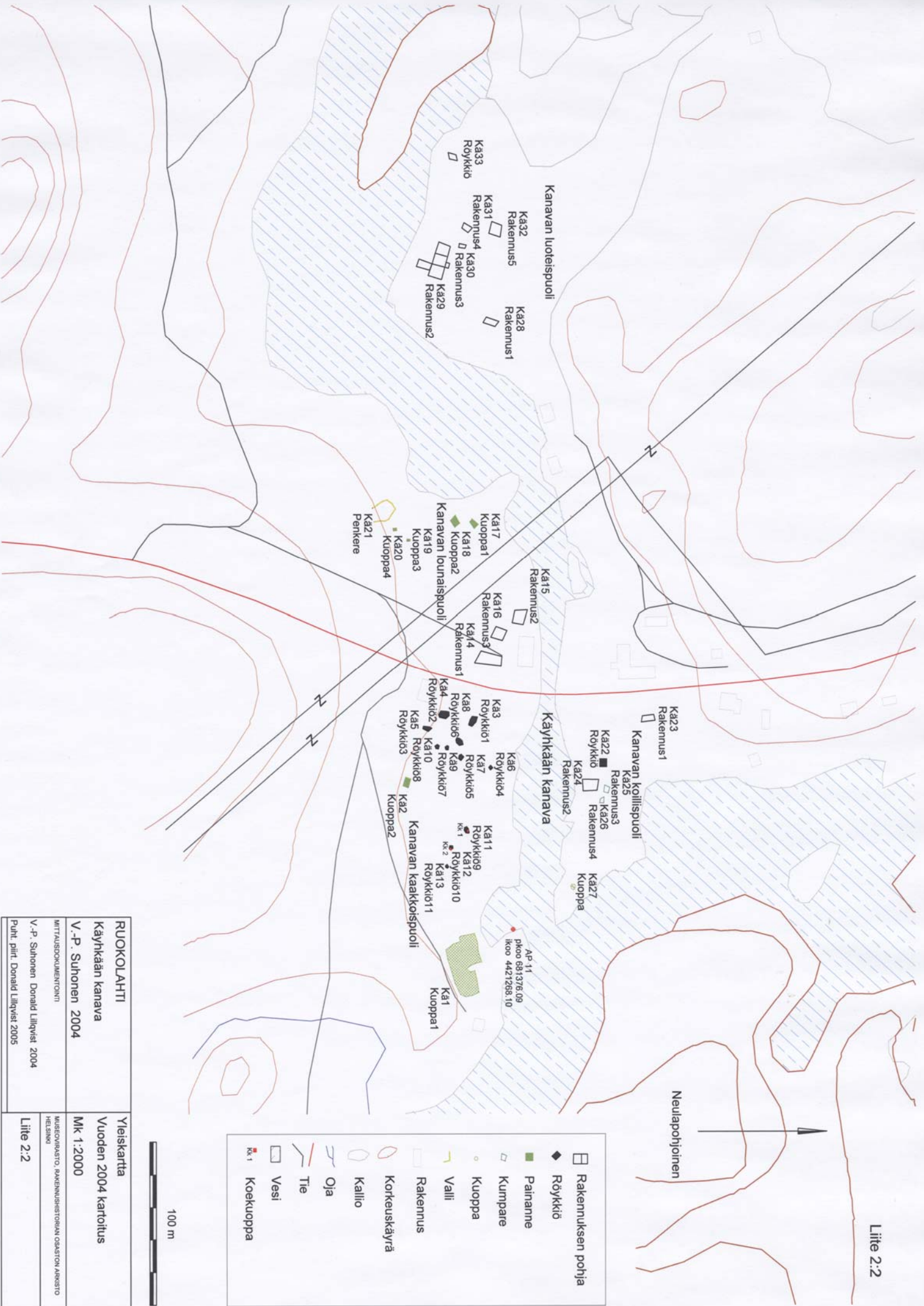

- Rakennuksen pohja
- Røykkiö
- Uuni
- Painanne
- Kivivaita
- Kuoppa
- Tienpohja
- Valli
- Rakennus
- Korkeuskäyrä
- Kallio
- Oja
- Tie
- Vesi
- Kk.1 Koekuoppa

100 m

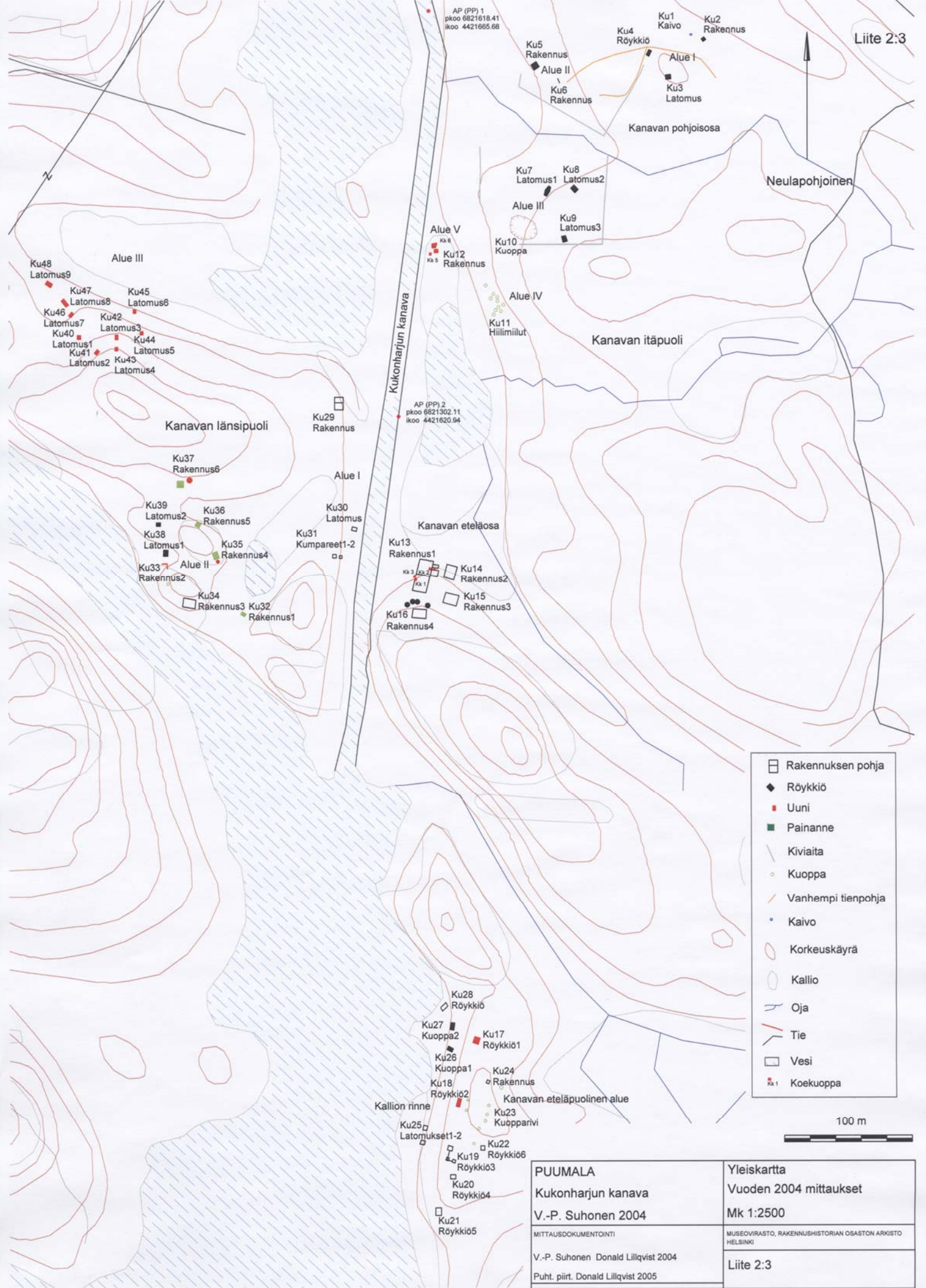
<p>TAIPALSAARI Kutveleen kanava V.-P. Suhonen 2004</p>	<p>Yleiskartta Vuoden 2004 kartoitus Mk 1:2000</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI V.-P. Suhonen Donald Lillqvist 2004 Puht. piirt. Donald Lillqvist 2005</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI Liite 2:1</p>

	Rakennuksen pohja
	Röykkiö
	Painanne
	Kumpare
	Kuoppa
	Valli
	Rakennus
	Korkeuskäyrä
	Kallio
	Oja
	Tie
	Vesi
	Ko. 1 Koekuoppa

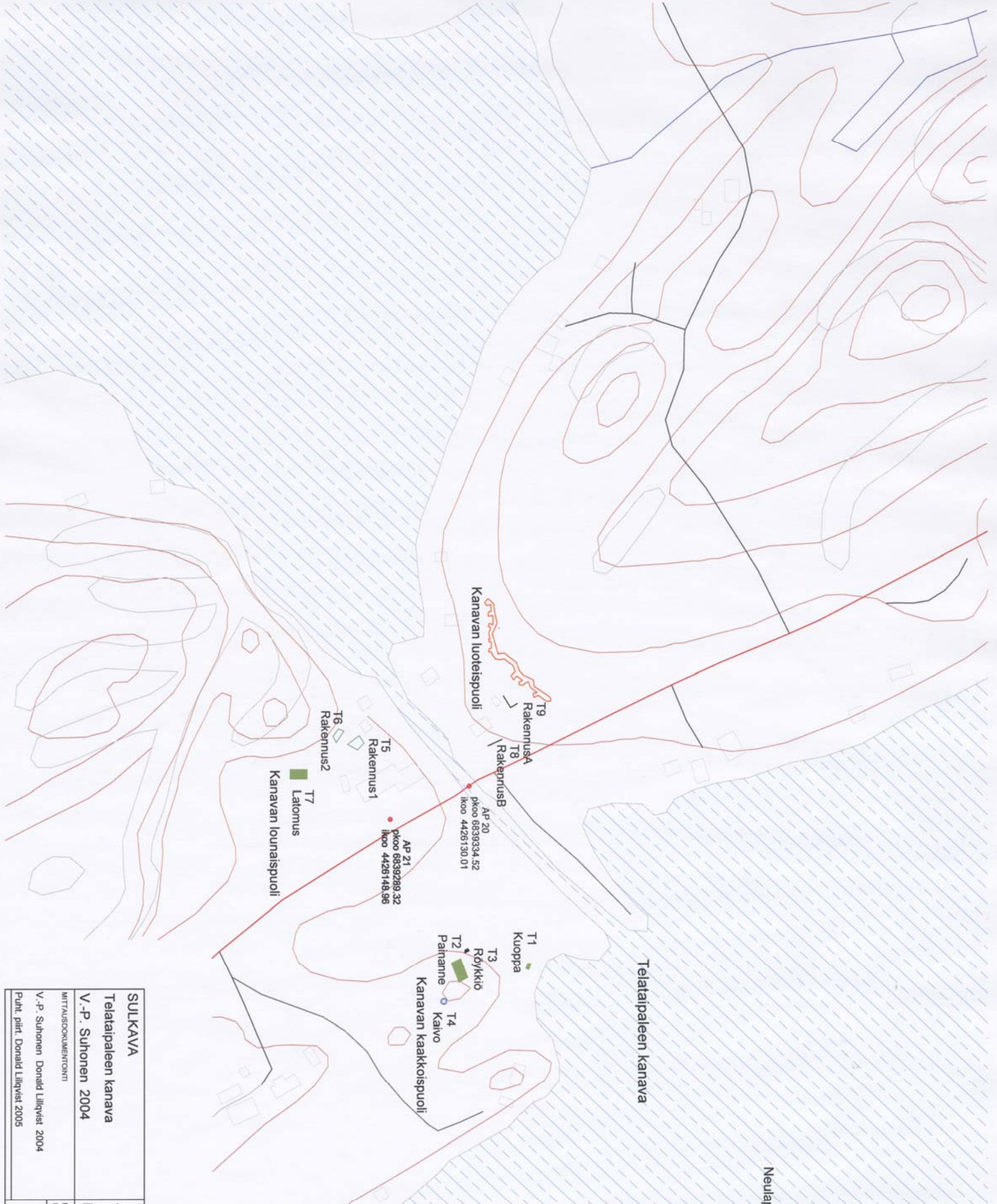
RUOKOLAHTTI	Yleiskartta
Käyhkään kanava	Vuoden 2004 kartotitus
V.-P. Suhonen 2004	Mk 1:2000
MITTAUSOKUMENTTI	MUSEOVASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
V.-P. Suhonen, Donald Lilqvist 2004	Lite 2:2
Piirt. piirt. Donald Lilqvist 2005	

<p>PUUMALA Kukonharjun kanava V.-P. Suhonen 2004</p>	<p>Yleiskartta Vuoden 2004 mittaukset Mk 1:2500</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI V.-P. Suhonen Donald Lillqvist 2004 Puht. piirt. Donald Lillqvist 2005</p>	<p>MUSEOVIIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI Liite 2:3</p>

Neulapohjoinen

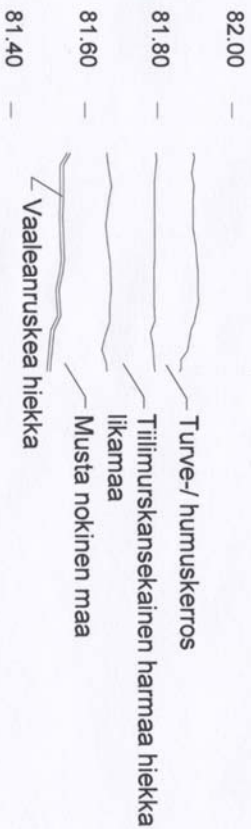
- Rakennuksen pohja
- ◆ Røykkio
- Kumparel/ uuni
- Painanne
- ◇ Peltoraunio
- Kaivo
- Saipalinja
- Rakennus
- Korkeuskäyvä
- Kallio
- Oja
- Vesi
- Tie

SULKAVA	Yleiskartta
Teletaipaleen kanava	Vuoden 2004 karttoitus
V.-P. Suhonen 2004	Mk 1:2000
MITTAUSKOUMENTONTTI	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO
V.-P. Suhonen Donald Lilqvist 2004	HELSINKI
Puh. pihit. Donald Lilqvist 2005	Lite 2:4

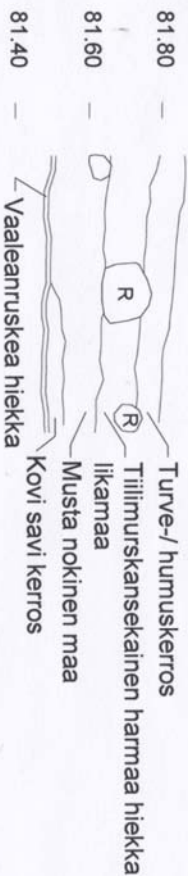
Eteläprofiili

pko 6802928.56
 ikoo 3572338.56 +

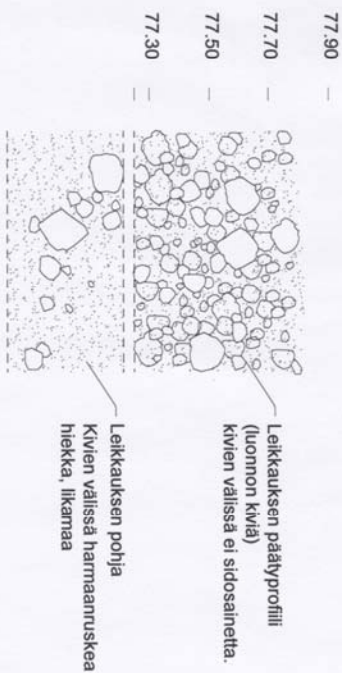
Länsiprofiili

pko 6802928.56
 ikoo 3572338.56 +

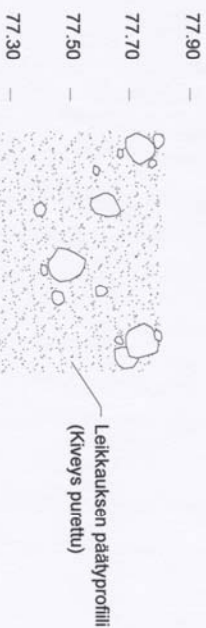

<p>TAIPALSAARI Kutvele V.-P. Suhonen 2004</p>		<p>Kanavan itäranta Koekuoppa 1 Etelä- ja länsiprofiili Mk 1:20</p>	
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lillqvist Punt. piirt. Donald Lillqvist 2005</p>		<p>MUSEOVARASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI</p>	
		<p>Lite 3:1</p>	

Röykkiö 10
 Koekuoppa 2
 Päättyprofiili
 Dokumentointivaihe 1
 pko 6813722.08
 + iko 4421217.73

Koekuoppa 2
 Dokumentointivaihe 2

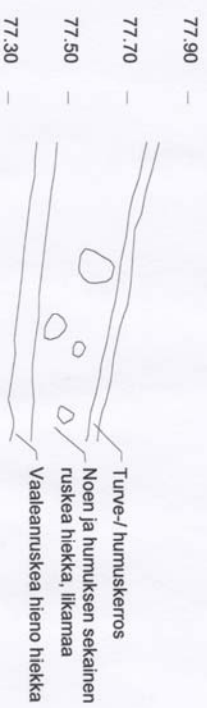

Röykkiö 9
 Koekuoppa 1
 Turpeen ja humuksen poiston jälkeen

pko 6813732.75
 iko 4421206.91

Koekuoppa 1
 Länsiprofiili
 pko 6813717.53
 + iko 4421206.91

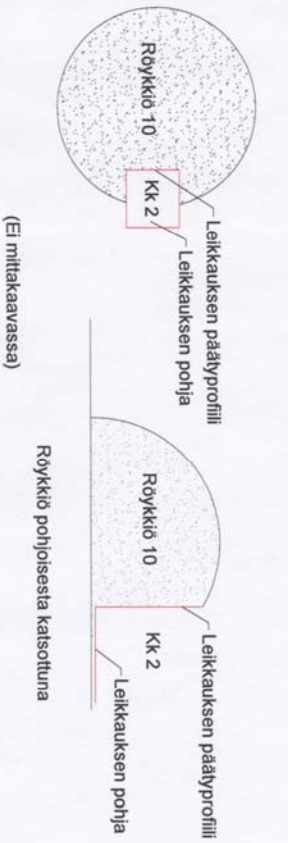
Luonnon kivistä kasattu taso.
 Kivet 2-3 kerroksessa,
 seassa hiukan tiiltä.

Noen ja humuksen sekainen
 ruskea hiekka, likamaa

Neulapohjoinen

Neulapohjoinen

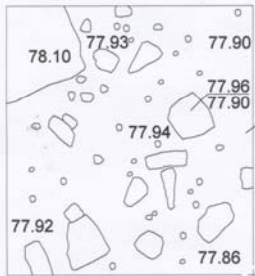
1 m

<p>RUOKOLAHTI Käyhkään kanava V.-P. Suhonen 2004</p>		<p>Kanavan kaakkoispuoli Röykkiö 9 Kk 1 ja röykkiö 10 Kk 2 Turpeenpoiston jälkeen, rakenne- dokumentointitasot ja profiilit Mk 1:20</p>	
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lilqvist Puht. piirt. Donald Lilqvist 2005</p>		<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI</p>	
		<p>Lite 3:2</p>	

Koekuoppa 1
Turpeenpoiston jälkeen

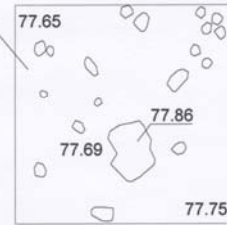

Läikikäs vaalean-/tummanruskea hiekka, likamaa
(Tasossa ikkunalasia ja palanutta savea)

Vaaleanruskea hiekka, likamaa

pkoo 6821173.48
ikoo 4421656.13

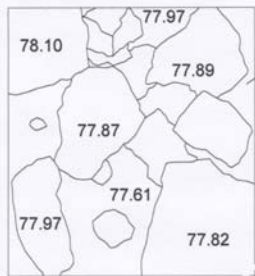
Koekuoppa 2
Turpeenpoiston jälkeen

Neulapohjoinen

pkoo 6821182.25
ikoo 4421667.25

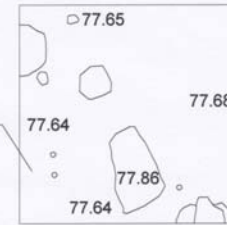
Koekuoppa 1
Rakennetaso

Vaaleanruskea hiekka, likamaa
(Kivien välissä)

pkoo 6821173.48
ikoo 4421656.13

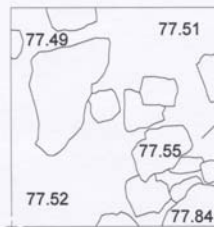
Koekuoppa 2
Dokumentointitaso 2

Läikikäs savensekainen hiekka

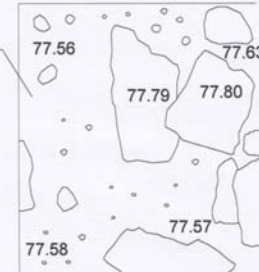
pkoo 6821182.25
ikoo 4421667.25

Koekuoppa 3
Rakennetaso

Vaaleanruskea hiekka, likamaa

Koekuoppa 4
Rakennetaso

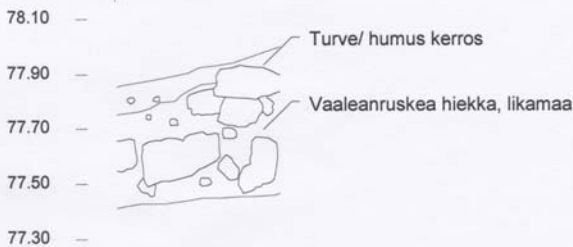

Savensekainen tummanruskea
karkea hiekka, likamaa

pkoo 6821184.49
ikoo 4421671.26

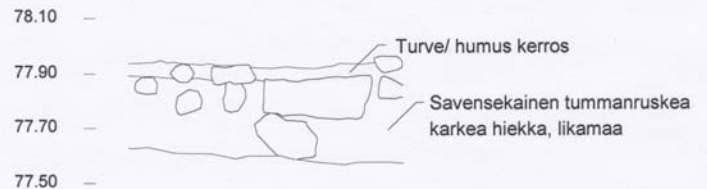
Koekuoppa 3
Itäprofiili

pkoo 6821178.12
ikoo 4421655.69

Koekuoppa 4
Itäprofiili

pkoo 6821184.49
ikoo 4421671.26

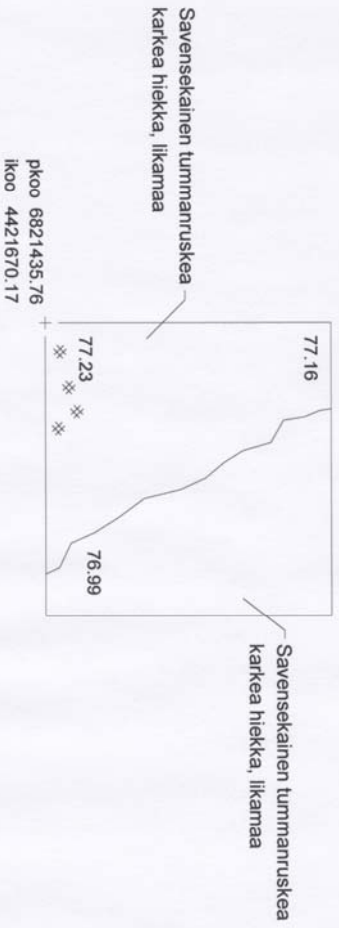
1 m

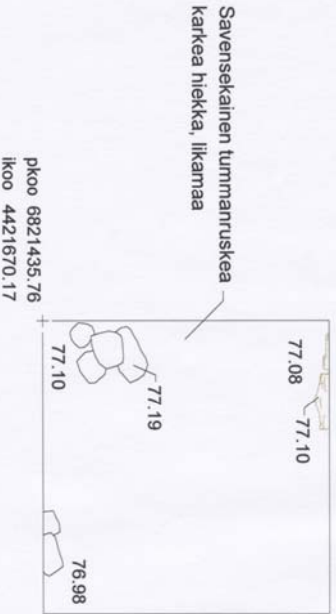
Kivi

<p>PUUMALA Kukonharjun kanava V.-P. Suhonen 2004</p>	<p>Kanavan itäpuoli Koekuopat 1 - 4 Turpeenpoiston jälkeen, rakenne-, dokumentointitaso 2 ja profiilit Mk 1:20</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lillqvist Puht. piirt. Donald Lillqvist 2005</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI Liite 3:3 A</p>

Koekuoppa 6
Turpeenpoiston jälkeen

Koekuoppa 6
Dokumentointitaso 2

Neulapohjainen

Koekuoppa 5
Länsiprofiili +
pkoo 6821427.22
lkoo 4421667.70

1 m

<p>PUUMALA Kukonharjun kanava V.-P. Suhonen 2004</p>		<p>Kanavan itäpuoli, Alue V Koekuopat 5 ja 6 Turpeenpoiston jälkeen, dokumentointitaso 2 ja profiili Mk 1:20</p>	
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lilqvist Puhl. piirt. Donald Lilqvist 2005</p>		<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI</p>	
		<p>Lite 3:3 B</p>	

Liite 4
Suvorovin kanava 2004
Löydöt

KM nro	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat	Paino
KM 2004101: 1	Kupari (?)	Raha	Venäjä, Aleksanteri I, 1810–1825	1	Säde 28 mm, paksuus 2 mm	13,96 g

Liite 5

Suvorovin kanavat 2004

Diakuvat MV/RHO 125531: 1 - 64

Kuvaaja: V.-P. Suhonen

Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta
1	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K3, rakennuksen pohja	SE
2	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K3, rakennuksen pohja, koekuoppa, vaihe 1	SE
3	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K3, rakennuksen pohja, koekuoppa, vaihe 2	SE
4	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K1, valli/ salpalinja	NE
5	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K4, kuoppa	NE
6	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K5, rakennuksen pohja	SE
7	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K6, vanha tie	NW
8	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K7, painanne	SE
9	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, kohde K8, painanne	SE
10	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, kohde K9, röykkiö	SE
11	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, kohde K10, röykkiö	SE
12	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ14, rakennus	N
13	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ15, rakennus	E
14	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ17, kuoppa 1	SE
15	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ2, kuoppa	NE
16	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9	E
17	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9, koekuoppa turpeen poiston jälkeen.	E
18	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9, koekuoppa rakennetaso.	E
19	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ12, röykkiö 9, koekuoppa turpeen poiston jälkeen	NE
20	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ12, röykkiö 9, pohja	NE
21	Ruokolahti	Käyhkää	Koillispuoli, kohde KÄ24, rakennus 2	S
22	Ruokolahti	Käyhkää	Koillispuoli, kohde KÄ27, kuoppa	S
23	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	E
24	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	SE
25	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	SE
26	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ30, rakennus 3	SE
27	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ31, rakennus 4	SE

Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta
28	Puumala	Kukonharju	Länsipuoli, kohde KU40, latomus 1	N
29	Puumala	Kukonharju	Länsipuoli, kohde KU44, latomus 5	SE
30	Puumala	Kukonharju	Länsipuoli, kohde KU37, rakennus 6	NE
31	Puumala	Kukonharju	Länsipuoli, kohde KU36, rakennus 5	SW
32	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU18, röykkiö 2.	NE
33	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU19, röykkiö 3.	NE
34	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU18, painanne	SW
35	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU26, kuoppa	W
36	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1.	SW
37	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1.	E
38	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU16, rakennus 4.	SE
39	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 1	S
40	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 1	SE
41	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 2, vaihe 1	NW
42	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1,, koekuoppa 2, vaihe 2	NW
43	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 3, vaihe 1	W
44	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 3, vaihe 2	W
45	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue IV, kohde KU11	SW
46	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue IV, kohde KU11	NE
47	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue V, kohde KU12, koekuoppa 1	NE
48	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue V, kohde KU12, koekuoppa 2, vaihe 1	NE
49	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue V, kohde KU12, koekuoppa 2, vaihe 2	NE
50	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue V, kohde KU12, koekuoppa 2, vaihe 2	NE
51	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue III, kohde KU7/latomus 1	W
52	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue III, kohde KU9/latomus 3	NW
53	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue III, kohde KU8/latomus 2	S
54	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue II, kohde KU5/rakennus	E
55	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue II, kohde KU6/kivijalka	W
56	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue I, kohde KU3/latomus	NW
57	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue I, kohde KU4/röykkiö	NW
58	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue I, kohde KU1/kaivo	W
59	Sulkava	Telataipale	Kaakkoispuoli, kohde T2/ painanne	NW
60	Sulkava	Telataipale	Kaakkoispuoli, kohde T1/ painanne	W
61	Sulkava	Telataipale	Kaakkoispuoli, kohde T3/ painanne	SE
62	Sulkava	Telataipale	Koillispuoli, kohde T5/rakennus	E
63	Sulkava	Telataipale	Luoteispuoli, kohde T8/rakennuksen paikka	S
64	Sulkava	Telataipale	Luoteispuoli, kohde T9/rakennuksen paikka	SE

Liite 6

Suvorovin kanavat

Mustavalkonegatiivit MV/RHO 125532: 1-148

Kuvaaja: V.-P. Suhonen

Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta
1	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K3, rakennuksen pohja	S
2	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K3, rakennuksen pohja	SE
3	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K4, kuoppa	NW
4	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K4, kuoppa	S
5	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K4, kuoppa	SE
6	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K4, kuoppa	SE
7	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K4, kuoppa	SW
8	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K1, valli/ salpalinja	SE
9	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K1, valli/ salpalinja	NE
10	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K1, valli/ salpalinja	N
11	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K1, valli/ salpalinja	NE
12	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K5, rakennuksen pohja	NW
13	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K7, painanne	N
14	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K7, painanne	N
15	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K7, painanne	N
16	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K6, vanha tie	SW
17	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K6, vanha tie	S
18	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ14, rakennus	N
19	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ2, kuoppa	SW
20	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9	E
21	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9	NE
22	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ12, röykkiö 10	NW
23	Ruokolahti	Käyhkää	Koillispuoli, kohde KÄ27, kuoppa	S
24	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	W
25	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	S
26	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ30, rakennus 3	SW
27	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kuoppa	S

Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta
28	Ruokolahti	Käyhkää	Vanha päärakennus	SW
29	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ15, rakennus 2	NE
30	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ16, rakennus 3	E
31	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ17, kuoppa 1	NE
32	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ18, kuoppa 2	NE
33	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ21, penkere	N
34	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ19, kuoppa 3	NE
35	Ruokolahti	Käyhkää	Lounaispuoli, kohde KÄ20, kuoppa 4	NW
36	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	S
37	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	S
38	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	SE
39	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	E
40	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ30/rakennus 3	SE
41	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	NE
42	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	E
43	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	NE
44	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	NE
45	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	S
46	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	NE
47	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	SW
48	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ29, rakennus 2	SE
49	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ31, rakennus 4	SE
50	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ32, rakennus 5	SW
51	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ32, rakennus 5	SW
52	Ruokolahti	Käyhkää	Luoteispuoli, kohde KÄ28, rakennus 1	W
53	Sulkava	Telataipale	Kaakkoispuoli, kohde T1/ painanne	NW
54	Sulkava	Telataipale	Kaakkoispuoli, kohde T2/ painanne	SE
55	Sulkava	Telataipale	Kaakkoispuoli, kohde T2/ painanne	NW
56	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU17, röykkiö 1	NE
57	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU17, röykkiö 1	SE
58	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU18, röykkiö 2	NE
59	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU18, röykkiö 2	E
60	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU19, röykkiö 3	NE
61	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU20, röykkiö 4	N
62	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU21, röykkiö 5	N
63	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU22, röykkiö 6	S
64	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU28/Röykkiö	SE
65	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13/rakennus 1	W

Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta
66	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13/rakennus 1	E
67	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue II, kohde KU5/rakennus	N
68	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue II, kohde KU5/rakennus	SE
69	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue I, kohde KU1/kaivo	SW
70	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue I, kohde KU1/kaivo	NW
71	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue I, kohde KU2/rakennus	W
72	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue I, kohde KU3/latomus	W
73	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue I, kohde KU4/röykkiö	SW
74	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue II, kohde KU5/rakennus	E
75	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue III, kohde KU7/latomus 1	NW
76	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue III, kohde KU9/latomus 3	NW
77	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue IV, kohde KU11	S
78	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue IV, kohde KU11	SW
79	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU28/röykkiö	SE
80	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU26/kuoppa 1.	W
81	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU40, latomus 1	N
82	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU41, latomus 2	SE
83	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU42, latomus 3	SE
84	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU43, latomus 4	SE
85	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU44, latomus 5	SE
86	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU45, latomus 6	NE
87	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU46, latomus 7	SE
88	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU47, latomus 8	SE
89	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU48, latomus 9	E
90	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU37/rakennus 6	W
91	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU37/rakennus 6	W
92	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU35/rakennus 4	SW
93	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU35/rakennus 4	NW
94	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU33/Rakennus 2	SE
95	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU32/rakennus 1	SW
96	Puumala	Kukonharju	länsiranta, Länsi-osa, tasanne	N
97	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU40, latomus 1	N
98	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU30/latomus	N
99	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU36/rakennus 5	S
100	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU34/rakennus 3	SW
101	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU38/latomus 1.	S
102	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU39/latomus 2	SE
103	Puumala	Kukonharju	Röykkiö	NE

Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta
104	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU29/rakennus	NE
105	Puumala	Kukonharju	länsiranta, kohde KU29/rakennus	NE
106	Puumala	Kukonharju	Venäläiselle kartalle merkityn miehistömajan mahdollinen paikka	S
107	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU23/kuopparivi	SW
108	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU24/rakennus	W
109	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU24/rakennus	N
110	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläpuoli, kohde KU24/painanne	E
111	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue V, kohde KU12	N
112	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue II, kohde KU6/kivijalka	W
113	Puumala	Kukonharju	Itäranta, alue III, kohde KU8/latomus 2	E
114	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, kohde K9, röykkiö	SE
115	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, kohde K8, painanne	S
116	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, kohde K10, röykkiö 2	SW
117	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, kohde K11/röykkiö 3	E
118	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, kohde K12/röykkiö 4	SE
119	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, hiekkakuoppa	SE
120	Taipalsaari	Kutvele	Länsiranta, painanne	NW
121	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K3, rakennuksen pohja, koekuoppa, taso 1	SE
122	Taipalsaari	Kutvele	Itäranta, kohde K3, rakennuksen pohja, koekuoppa, taso 2	SE
123	Sulkava	Telataipale	Luoteispuoli, kohde T8/rakennuksen paikka	S
124	Sulkava	Telataipale	Luoteispuoli, kohde T9/rakennuksen paikka	SE
125	Sulkava	Telataipale	Luoteispuoli, kohde T3/röykkiö.	SE
126	Sulkava	Telataipale	Luoteispuoli, kohde T4/kaivo.	SW
127	Sulkava	Telataipale	Salpalinjaa	NE
128	Sulkava	Telataipale	Salpalinjaa	NW
129	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 1	S
130	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 1	SE
131	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 2	S
132	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 2	E
133	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 3, vaihe 1	NW
134	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 3, vaihe 1	N
135	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 3, vaihe 2	SW
136	Puumala	Kukonharju	Itäranta, eteläosa, kohde KU13, rakennus 1, koekuoppa 3, vaihe 2	W
137	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue V, kohde KU12, koekuoppa 1	NW
138	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue V, kohde KU12, koekuoppa 2, vaihe 1	NE
139	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue V, kohde KU12, koekuoppa 5, vaihe 2	NE
140	Puumala	Kukonharju	Itäranta, pohjoisosa, alue V, kohde KU12, koekuoppa 5, vaihe 2	NE
141	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9, koekuoppa 1, vaihe 1.	E

Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta
142	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9, koekuoppa 1, vaihe 1.	E
143	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9, koekuoppa 1, vaihe 1.	E
144	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9, koekuoppa 1, vaihe 1.	E
145	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ11, röykkiö 9, koekuoppa 1, vaihe 2	E
146	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ12, röykkiö 10, koekuoppa 2, vaihe 1.	NE
147	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ12, röykkiö 10, koekuoppa 2, vaihe 2	NE
148	Ruokolahti	Käyhkää	Kaakkoispuoli, kohde KÄ12, röykkiö 10, koekuoppa 2, vaihe 1.	NE